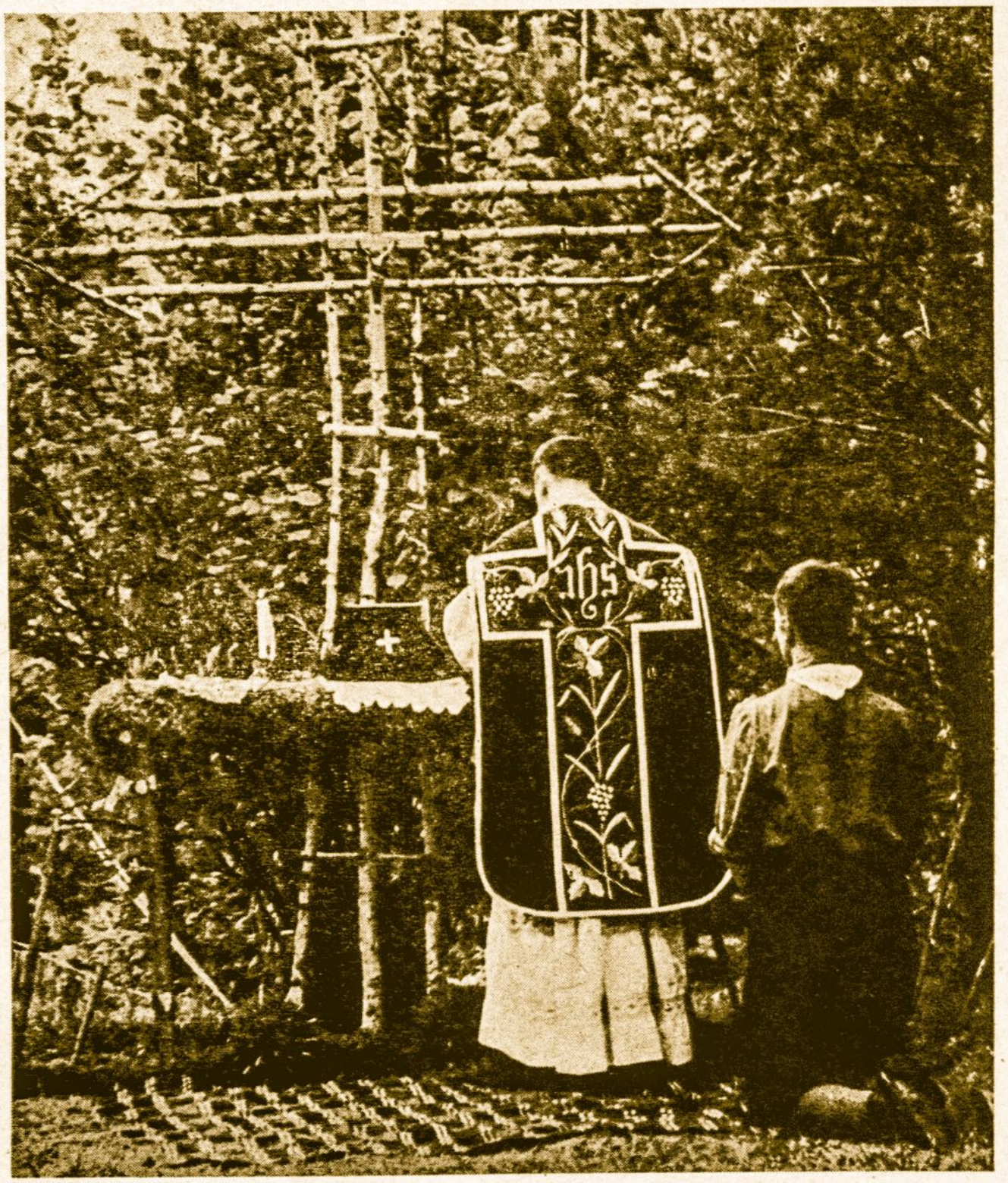
SKAUTU

AUŠRA

LTSR ... respub... bibl...

15-16 nr

Paskiro Nr. kaina 30 ct.

SKAUTŲ AIDAS

Lietuvos skautų ir skaučių laikraštis

Oficialus Lietuvos Skautų Sąjungos organas

Redaktorius vyr. sktn. Antanas Saulaitis
Leidėjas Lietuvos Skautų Sąjunga

Redakcijos ir administracijos adresas: KAUNAS, Nepriklausomybės aikštė 4, telefonas 2 65 34

Administracija dirba darbo dienomis nuo 8 iki 14,30 val.

Prenumeratos kaina metams:

Lietuvoje: jaunesnieslems skautams-ėms — 2,75 Lt; skautams-ėms — 4 Lt; neskautams — 5 Lt. Užsienyje: (išskyrus Latviją ir Estiją, kur taikomas vidaus tarifas) dvigubai.

Skelbimų kaina pagal susitarimą. • Už skelbimų turinį redakcija neatsako • Užvojautos 5 Lt, padėkos — 3 Lt.; spausdinamos ten, kur redakcijai patogiau.

Rankraščius, piešinius, nuotraukas siųsti redakcijos vardu. Rankraščiai trumpinami ir taisomi redakcijos nuožiūra; nesunaudoti nesaugomi; grąžinami, jei atsiunčiama tam reikalui pašto ženklų. Suk galvą sk. rankraščius siųsti—psktn. Rudzinskui, Gimnazija, Joniškis, (Šiaulių ap.)

Įsteigtas 1923 m. kovo mėn. 15 d. Šiauliuose. Eina du sykiu per mėnesį: 10 ir 25 d. d.
1939 (XVII) metai. Rugpiūčio mėn. 15 - 16 (231 - 232) Nr.

NORI SUSIRAŠINĖTI

Redakcija gavo laišką, kuriame prašoma paskelbti žemiau dedamą adresą. P. **Dorothy Macpherson** nori susirašinėti anglų kalba su maždaug 18 metų mergaitėmis ir berniukais. Redakcija neturi žinių, ar adresatė yra skautė.

Adresas toks:

Dorothy Macpherson,
2425 West Seventh Avenue,
Vancouver, B. b.

KANADA

VISIEMS MALONI PRAMOGA IR SPORTAS.

Iškyloje ar stovykloje, jei ne kiekvienas skautas, tai beni skiltis gali ir turi turėti **lanką,** nes tai tikrai tinkamiausias ir geriausias sportas iškylų ir stovyklų metu. Todėl šiuo metu Sk. Reik. tiekimo skyrius parūpino daug lankų. Lankas su 2 strėlėm kaštuoja tik Lt 10,—. Atskirai viena strėlė kaštuoja Lt 1,50.

SKAUTŲ AIDO 1939 M. PLATINTOJAMS.

Skautų Aido š. m. platinimo konkurso laimėtojai prašomi redakcijai prisiųsti ligi š. m. rugsėjo mėn. 15 d.:

— pirmieji **10 platintojų** (paskelbtų Sk. A. 7 nr. 166 psl.) — savo fotografijas,

— **skaučių draugovės:** vyr. skaučių Gražinos dr-vė Panevėžyje, vyr. skaučių Šatrijos Raganos dr-vė Telšiuose, IV Gražinos dr-vė Ukmergėje ir Gražinos dr-vė Žeimelyje ir **skautų draugovės:** I D. L. K. Kęstučio dr-vė Panevėžyje, Vytauto Didžiojo universiteto stud. sk. korp. Vytis Kaune, Tvirtovės tunto I sk. vyčių dr-vė Kaune ir D. L. K. Kęstučio dr-vė Šiauliuose — kiekviena savo istoriją ir fotografiją.

PIRMOJO LIETUVOS PREZIDENTO KARO MOKYKLON ĮSTOJIMO TVARKA

1. Į Karo Mokyklą kariūnais priimami Lietuvos piliečiai:

a) Tinkamos karo tarnybai sveikatos,

b) Teismo nebausti ir netardomi,

c) Užbaigę aukštesniąją mokyklą,

d) Nejaunesni 18 ir nevyresni 25 metų amžiaus,

e) Nevedę,

f) Išlaikę konkursinius egzaminus iš lietuvių kalbos ir Lietuvos istorijos gimnazijos kurso ribose.

2. Pirmenybė stojant į Mokyklą duodama liktiniams puskarininkiams, tikrosios tarnybos ir atsargos puskarininkiams, kareiviams ir civiliams, turintiems brandos atestate geresnį pažymį iš matematikos.

3. Norintieji stoti Karo Mokyklon kariūnais prašymus rašo J. E. Respublikos Prezidento vardu ir prisiunčia Karo Mokyklos Viršininkui, kaip galima greičiau, ir nevėliau rugsėjo mėn. 1 dienos.

Prie prašymo turi būti pridėta:

a) Mokyklos baigimo atestatas ar notaro patvirtintas nuorašas,

b) Gimimo metrika,

c) Viena fotografija,

d) Savo ranka rašytas curriculum vitae.

Pastaba: Liktiniai puskarininkiai, tikrosios tarnybos puskarininkiai ir kareiviai prašymus su visais dokumentais siunčia prie raporto komandos keliu. Dalių vadai prie dokumentų prideda pažymėjimą apie kandidato tinkamumą būti karininku.

4. Kandidatai į komisiją stoja rugsėjo mėn. 23 d. 9 val. Karo Mokyklos rūmuose.

5. Priimtieji turės atlikti kelių mėnesių stažą kariuomenės dalyse.

6. Maistu, kol bus priimti (apie savaitę laiko), turės apsirūpinti patys.

7. Smulkesnių nurodymų galima gauti Karo Mokyklos raštinėje kasdien nuo 7—14 val.

Tąsyk...

Aš tąsyk buvau sužavėtas,
Aš tąsyk skendau svaiguly.
Tąsyk man nerūpėjo niekas
Buvau tavo, lauželi, prieglobsty.

Aš tąsyk lyg kūdikis mažas
Glaudžiaus vis artyn prie tavęs.
O tu man sakei — „Ak, koks tu geras
Mažyti, eikš arčiau prie manęs...“

Tąsyk juk buvo paskutinis kartas
Ir tu savo liepsnelėm siekei pušaičių šakas.
O mūsų širdim ir lūpom sukurtas ratas
Liejosi tyliai lūpom „Ateina naktis...“

Kar. Vilsonas.

Ak, graži

AK, GRAŽI ESI JAUNYSTE
ŠIRDIES DŽIAUGSMO SŪKURIUOS,
SU TAVIM Į LAIMĘ KLYSTAM
VINGIŲ VINGIAIS MŪS DALIOS.
AK, GRAŽI ESI JAUNYSTĖ
SU SAULĖTA ŠYPSENA,
GRAŽUS SU TAVIM PASAULIS
GRAŽI SKAMBANTI DAINA.
AK, GRAŽI ESI JAUNYSTE
VILČIŲ LŪKESIO GIMDYTA,
TUJEN BŪSI DAR GRAŽESNĖ
IŠSVAJOTĄ LAIMĖS RYTĄ.

SIMAS LUOTĖ.

Skautų Aidą **paskirais numeriais** galima pirkti visuose laikraščių kioskuose ir visose laikraščių parduotuvėse

PAMALDOS STOVYKLOJE (vaizdelis iš š. m. skautų vadų stovyklos gyvenimo).

RYTĄ

Kam Viešpats Dievas teiks malo-
Ką Jis, kaip kūdikį, mylės, [nių,
Tam grožės pievų, girių, klonių
Tikrai parodyt negailės.
Rytais miegodamas paliego
Patamsy dribšas — tinginys;
Jo neprikels iš kieto miego
Saulutės dieviškas šypsnys.
Jo nepaguos rasos karoliai,
Rausvos aušros jis neišvys,
Jam neįkvėps troškimų toliai,
Jis, kaip gėlė, tamsoj nuvys.
Vai, kaip gražus pavasarėlis! —
Jo rytas dieviškai skaistus;
Čirena giesmę vyturėlis;
O šis pasaulis toks platus! —
Tik eliksirą skleidžia oras,
Balzamu trykšta žolynai;
Karštoj krūtinėj gimsta noras
Gyvent ir džiūgauti jaunai.

K. Pranas Inčiūra.

DIDŽIOSIOS MINTYS

- *Dirbkime visi iš vieno, turėdami prieš save aukščiausią tikslą: visos Lietuvos laisvę, jos gerovę, jos garbę.* *A. SMETONA.*

Graži tu mano brangi Tėvyne,
Šalis, kur miega kapuos didvyriai;
Graži tu savo dangaus mėlyne!
Brangi: tiek vargo, kančių pritvrei.

Maironis.

- *Ne tas, kiek gabumų turiu, bet tas, kiek valios jiems išnaudoti, svarbu.*
- *Atlyginimas už pareigas nėra poilsis nuo darbo, bet didesnės pareigos.* *FOLENAS.*
- *Mylėti ir dirbti yra gyvenimo prasmė.* *MORĖ.*
- *Norėdami laimę išlaikyti, turime būti pasiruošę ją dalintis ir atiduoti kitiems.*
- *Senatvė yra mūsų galvojime. ne kalendoriuje.*

L. WHITINGAITĖ.

- *Įsitikinau, kad žmogus gali padaryti daug gero pasaulyje, jei jam nerūpi, kas tuo geru naudosis.* *SERVANTES.*
- *Krizė niekad nepadaro arba nesunaikina žmogaus: ji tiktai parodo, kas jame yra.*

JONAS McAFEE.

- *Garbingiau mėginti ir pralaimėti, kaip laimėti nepamėginus.*

HOWAS.

- *Žemės šypsena yra gėlės.*

EMERSONAS.

Baigiant atostogas

Skautai, skautės! Mokslo dienos jau ne už kalnų: už vienos kitos savaitės imsime knygas į rankas ir eisime į klases su nauja energija, naujais pasiryžimais. Paskutiniąsias atostogų dienas vainikuokime rūpestingu ir tvarkingu darbu.

1. —

Pirmiausia gerai apgalvok, su vyresniaisiais pasitark, kur ir ko toliau mokysies. Peržiūrėk savo gabumus ir perkratyk palinkimus. Pasirink tokią mokslo šaką ar tokį amatą, kad daugiausiai galėtum atnešti naudos kraštui, tam kaimui, iš kurio esi kilęs ir savo tėvams, kurie kitą kartą gal paskutinį gardesnį kąsnelį nuo burnos nutraukia, kad tik jų Jonelis ar Petriukas galėtų siekti mokslo. Nesiveršk į gimnaziją, jei matai, kad tavo tėvų kišenė yra persilpna. Mums lietuviams reikia gerų amatininkų, pažangių ūkininkų. Amatuose lietuviai esame gabūs.

2. —

Skautai nesitenkina tuo, kas kitų padaryta, bet dar stengiasi savo dvasios ir darbo dalelę pridėti. Muziejų darbe ypač yra daug progų, kuriose gali dėkingai pasitarnauti visuomenei, patys gi iš to darbo turėdami malonaus džiaugsmo.

Vieni patys į muziejus surinkti daiktai, nors ir geraiusiai išsilaikę, tiems, kurie niekuomet nematė jų vartojant, neduos reikiamo supratimo ir aiškumo. Reikia iš senų žmonių surašinėti, kaip kurie daiktai padaryti, vartoti, kaip jų atskiros dalys vadintos. Taip pat aprašykime seniau dirbtus darbus, talkas. Tas vietiniam žmogui visuomet yra lengviau padaryti, negu iš toliau atvykusiam, vietos žmonių, jų būdo savybių nepažįstančiam. Tokie aprašymai ypatingo išsimokslinimo, pasiruošimo nereikalauja. Reikia visai nedaug — akylumo, smulkmeniškumo ir tikslumo. Nors daug yra surašyta: dainų, pasakų, patarlių, priežodžių, įvairių sąmojų, bet būkime ramūs, dar 50% viso mūsų liaudies turto nepasiekė muziejaus ar tautosakos archyvo. Kiekviena diena nusineša į kapus daug tokių dalykų, kurių vėliau veltui beieškosime.

Ką nors užrašinėjant reikia žymėti užrašytojo daikto metrika: papasakotojas, vieta, laikas, užrašytojas, jo adresas. Be tokios metrikos aprašymas neteks savo mokslinės vertės.

3. —

Jau senai baigei stovyklos dienas. Sutvarkyk jos dienoraštį, piešinius, foto nuotraukas, užrašus, pastabas. Vadovai savo pastabas, neslėpdami net nepasisekimų, aptarkime draugovės skiltininkų tarpe, smulkiai jas surašykime ir gražiai sutvarkę prisiųskime tuntui. Nieko neslėpkime. Tos pačios klaidos tenepasikartoja antrą kartą.

4. —

Susitvarkyk skautišką ir mokinišką uniformą. Nesvarbu, kad ji būtų nauja, iš plonos medžiagos pasiūta. Kaimiškose staklėse išaustas milelis ir kluone išbaltyta drobė tai gražiausiai tinka. Visuomet turi būti gražiai išvalyta, suglaistyta, jei suplyšo, laiku sulopyta. Lopytu drabužiu ilgiau nešiosi. Savo išorine išvaizda tik pats gali pasirūpinti. Skautai jaunimo tarpe turi būti švaros, tvarkingumo ir kuklumo pavyzdžiu.

5. —

Turėdamas laiko pasisiūk kambarinius batus. Mama duos drobės, tėtis kanapių virvelėms nusivyti ir išeis puikiausi batai. Kaip jie pasidaryti — neaprašysiu. Skauto praktiška galvosena viską gali puikiai sukurti. Odos batai labai brangūs.

Pasidarykime knygoms iš lazdynų ir beržo vytelių lentynėles. Į jas įpinkime visą savo lietuviškąjį nagingumą. Kiekvienas stenkimės pinti su pasišventimu, kad tavo rankų darbo ir fantazijos kūrinys išeitų originaliausias.

Ant. Umbrasas.

Paraštėse *Putino* eilėraštis *LIETUVOS GIESMĖ:*

Už jūrą, lietuviai!

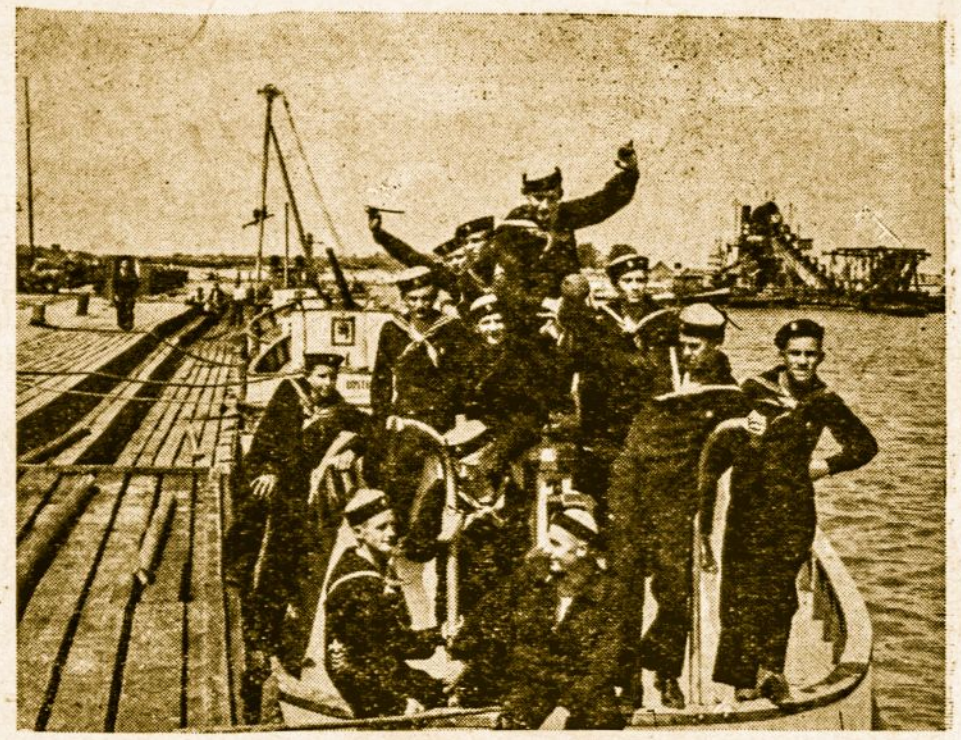
Mūsų jūra!

Tave ant rankų neša broliai.
Tviskėk mūs Baltija sužibusi gintarais!
Banga aplieja pilką plotą molų,
Rieškutėmis artojai naują vagą tau čia aria.

Tviskėk mūs Baltija per amžius!
Čia burės lai baltuoja tolumoj kasdieną.
Visi maldas aukojame Praamžiui...
Už ją, kai reiks kovot, visi kovosime lig vieno!

Tave ant rankų neša broliai.
Tviskėk mūs Baltija sužibusi gintarais!
Tu mūs buvai ir būsi kaip ligšiolei,
Lai tavo skliautai visada žibės naujais pazarais!

L. Vainikonis.

Jūros skautų buriavimo mokyklos - kursų Šventosios uoste dalyviai.

TRIS KARTUS PRIE JŪROS

Savo gyvenime prie jūros buvau tik tris kartus... Nors tai gal ir labai maža, bet prie savosios jūros, banguojančios ir šniokšiančios... Tie kuklūs trys kartai liks visada atmintyje. Jie paliko neišdildomą putojančios jūros vaizdą ir meilę jai visiems laikams. Kaip gražu ir miela pamatyti ir žvilgterti į savosios jūros melsvą vandenį, toli skęstančius horizontus, saulėtekius ir rausvai nudažytus saulėlydžius... Jūra! Sava, lietuviška... Kiek tai daug pasako. Dėl jos tiek kovota, tiek kraujo nulaistyta gelsvame pajūrio smėlyje... Dėl jos gyvename, jai dirbame...

Pirmą kartą išvydau jūrą, jos neaprėpiamas akim melsvumas, gražią 1923 metų vasaros dieną. Tai buvo be galo džiugu ir miela. Ji tada, kaip ir nūdien, buvo rami, skaisti, tyliai pliuškendama baltutėmis bangomis liejo saule vaišinamą pakrantę. Atsimenu, kai pasukau linkui molų. Ten darbavosi, triūsė grupė žvejų, džiovino primirkusius tinklus. Ten banguojančios bangos savo puikybe lietė krantinę, ją eldėjo ir trupino. Tai buvo pasakiškai gražu. Tolumoj lūkuriavo kažkoks burlaivis, plačiai išskėtęs savo sparnus — bures... Su širdgėla palikau tada vėl vienišą Baltiją ir mieląjį Klaipėdos uostą...

Praėjo 12 metų. Ir vėl suspindi laimė žvelgti plačiu ir giliu žvilgsniu į tolstančios Baltijos brangų horizontą. Šį kartą ji taip pat rami; tyliai ošdama ir kutendama širdį skalauja krantą. Jos žalsvas vanduo, kaip pasakiškas gyvybės eleksyras, visada supiną margaspalves legendas, kurios, lyg baltutės žuvėdros, norėtų aplėkti ir savo, nors ir mažais, silpnučiais sparneliais apsiaupti ošiančios simfonijos plotus... Ir vėl slenku krantine. Bet šį kartą ji driekiasi kažkur toli, toli... Supratau. Tai lietuvio rankų kruopštus ir energingas darbas. Miestas taip pat pasikeitęs. Gyva, judru...

Tretįjį kartą jūra subangavo man prieš akis šiais metais. Bet ji kažko vaitojo... Nemačiau jos ilgųjų krantinių, nemačiau klestinčio uosto. Aplink mane driekėsi gelsvučio smėlio plotai, o tolumoj marguliavo burlaiviai, putojančių bangų supami... Nepertoliausiai sklido talkininkų sutartinės, dundėjo žemė nuo kablių ir kastuvų smūgių. Čia turės būt naujas, gražus, didelis uostas, kuriame skardūs lietuviškų laivų sirenų balsai sklis po lietuviškos mėlynės plotus, skelbdami visam pasauliui, kad čia buvo lietuviškoji Baltijos pakraštyj koja nuo senų laikų, kad ji ir dabar ir ateityje liks stovėti tvirtai savo vietoje!

... Ir taip vis ošia rami Baltija...

L. Vainikonis.

Nebaisios nė pelkės, nė raistai, kad tik prasimuštumėm į jūrą. (Iš Biržų jūros skautų kelionių).

Nuo jūros eina mūsų žemė,

Rašo lordas Baden-Powellis.

Skautams vyčiams

Pasiekęs mano amžių — žinokite, kad nesijaučiu senas, bet mano gimimo metrikai skaudžiai įrodo, kad man jau sukako 82 metai — žodžiu, pasiekęs mano amžių stebiesi, kaip greitai gyvenimas prabėga. Pažvelgus į jį iš šio galo, jis nepaprastai trumpas.

Imi dairytis ir galvoti, kaip daug laiko sugaišta smulkiems dalykams, neturintiems jokios reikšmės ilgoje kelionėje, ir susirūpinęs kratai savo veiksmus, tikėdamasis rasti ką nors, dėl ko vertėjo leisti laiką — ką nors, kas pateisina visą vargą, padėtą išauklėjimui, kas būtų verta mūsų inteligencijos, kas būtų aukščiau už ambiciją pralenkti savo draugus, kas būtų geriau už netikrą gailestį, kuris duoda kitiems, kas jam nesunku duoti, ir pan.

Žodžiu, ar valandos, praleistos pusiau pasilinksminti, atsveria paskirtąsias pareigai atlikti ir kitiems tarnauti?

Tai klausimas, į kurį kiekvienas į galą savo gyvenimo turi atsakyti ir į kurį mes jaunystėje per mažai kreipiame dėmesio.

Šitaip save tardant, sąžinė bus mūsų kaltintoja: kuo mes galėsime apsiginti?

Štai, kodėl jums, skautai vyčiai, žengiantiems į gyvenimą, šis klausimas siūlomas apmąstyti. Jūs buvote berniukai; jūs dalyvavote nerūpestingose sveikos ir triukšmingos jaunystės ekstazėse ir, būdami skautais, persiėmėte keliais vyriškumo elementais — bent tikiuosi, kad taip buvo, nes kitu atveju jūsų vadams tektų susimąstyti. Jeigu nieko kito, tai bent išmokote valdytis, plačiau žiūrėti ir vadovautis savo garbės jausmu.

Bet dabar, priėję vyrų amžių, jūs turite parodyti, ką išmokote skautuose ir kaip sugebate taikyti įstatų dvasią vyrų gyvenime. Jūs taip pat išmokote dar vieno dalyko, ko nemokėjote būdami berniukais, būtent, išmokote galvoti.

Man jums berašant, širdis mane įspėja, kad aš jokiu būdu nebegyvensiu kitų 80 metų, nors ir laimingai peržengčiau šiuos metus. Todėl galite laikyti mano žodžius rimtu įspėjimu, mano brangūs vyčiai, —

Kauno Maironies dr-vės skautai šią vasarą aplankė šefų akmenį Palangoje.

rimtu įspėjimu apgalvoti savo gyvenimą ir ką norite padaryti iš jo. Išsivaizduokite, koks jis atrodys jums atsigrįžus jo gale. Jūs niekada nežinote, kada tas galas gali ateiti — gal, už 82 metų, gal, daug anksčiau. Todėl neleiskite laiko niekais kelis trumpus metus prieš juos, bet dirbkite ką nors, kas verta darbo — gal būt, jums patiems ir jūsų šeimai, bet, svarbiausia, kitiems.

Atminkite, kad visuomet galite įnešti džiaugsmo spindulį į kitų žmonių gyvenimą, nors būtumėte ir labai neturtingi arba nesveiki. Tuo padarote ir savo gyvenimą laimingą. Mano žodžiai jums gali atrodyti graudus pamokslas, bet nėra reikalo būti graudžiam. Esu įsitikinęs, kad gyvename šiame pasaulyje, kad džiaugtumėmės gyvenimu ir būtume laimingi. Ar mes tai pasiekiame, pareina nuo mūsų pačių. Kaip tai daryti, patariau jums savo knygoje „Rovering to Sucess". Atlikdami pareigą kaimynui, atliekate dalį savo pareigos Dievui ir padedate taikai ir gerai valiai pasaulyje įgyvendinti.

Kruvinas rugpiūtis prieš 25 metus

Šią vasarą, rugpiūčio mėn. 1 d. sukako 25 metai didžiausio ir baisiausio istorijoje pasaulinio karo. Tai buvo sunkus egzaminas daugeliui tautų, po kurio vienos suklupo, o kitos prisikėlė su naujomis viltimis gyventi.

karo priežastys. Netiesioginės jo priežastys buvo ankstyvesnieji karai — 1870 — 1871 m., 1877 — 1878 m., 1904 — 1905 m. Karai sudaro lyg ilgą grandinę, sudėtą iš daugelio grandžių ir be abejo į ją dar ne vieną grandį įsegs istorija. Tiesioginė šio karo priežastis buvusi — Austro-Vengrijos sosto įpėdinio Ferdinando ir jo žmonos nužudymas Sarajeve, Serbijoje. Tą pasikėsinimą padarė serbas Principas 1914.VI.28. Dar prisidėjo įvairios politinės priežastys, ir tapo įskelta karo žiežirba, kuri sukėlė baisų gaisrą. Už savo sosto įpėdinio nužudymą Austro-Vengrija Serbijai įteikė ultimatumą, kuriuo aiškiai kesinosi prieš jos nepriklausomybę ir suverenumą. Serbija, darydama kad ir didžiausias nuolaidas, negalėjo priimti to ultimatumo. Austro-Vengrija jau iš anksto tai numatė ir liepos m. 28 d. 12 val. paskelbė Serbijai karą. Iš čia ir kilo didžioji skerdynė. Rusija stojo ginti brolišką serbų tautą ir liepos m. 31 d. paskelbė mobilizaciją. Tada Vokietija rugpiūčio m. 1 d. paskelbė Rusijai karą, o rugpiūčio m. 3 d. — pastarosios sąjungininkei — Prancūzijai. Prancūziją Vokietija puolė per mažutę Belgiją, sulaužydama jos neutralitetą. To nepakęsdama Anglija rugpiūčio m. 4 d. stojo sąjungininkų pusėn. Ir taip vis daugiau valstybių prisidėjo į tą pražūtingą karą. 1914—1918 metų laikotarpyje net 54 valstybės paskelbė viena kitai karą. Neveltui tasai karas gavo „Didžiojo karo" vardą. Štai jo pradžioje iš abiejų pusių stojo tokios jėgos:

Vokietija	3,900,000	vyrų
Austro-Vengrija	3,350,000	„
Iš viso	7,250,000	vyrų

Sąjungininkų pusėje:

Prancūzija	2,033,000	vyrų
Rusija	3,340,000	„
Serbija	285,000	„
Belgija	200,000	„
Anglija	132,000	„
Iš viso	5,990,000	vyrų

(Tęsinys 348 psl.).

(Kelionės įspūdžiai).

Iliustracijų paaiškinimai: (kairėje žemyn) I. kelionei ruošiamos baidarės; II. Aidukų km. klojimas ir žardas; III. poilsis Žeimenoje; (viduryje) IV. Vilniaus katedros fronto fragmentas; V. Vilniaus kryžius Linkmenyse; (dešinėje) VI. žemyn į Pakalo ežerą; VII. admin. linijos vartai Linkmenyse, ir VIII. Žeimena, žemiau Pabradės miestelio. Fotografijos *M. Alseikaitės* ir *J. Gimbuto.*

Esu laimingas, galėjęs porą savaičių pakeliauti po Vilniaus krašto sodžius. Klysta tie, kurie mano, kad Vilniaus krašte visai maža lietuvių teliko, ar tie patys jau aplenkėję. Ten žmonės neteko lietuviškųjų mokyklų ir organizacijų, taip pat neatsispyrė svetimajai įtakai ir vienas kitas lietuvis, bet už tat likusieji taip užsigrūdino kovoje už lietuviškąją kultūrą ir žmogiškąsias teises, kad kovos, kol laimės.

Kelionės maršrutas — baidare iš Saldutiškio per Linkmenis į Žeimenos ežerą, žemyn Žeimenos upe, vingis pro Kretonų ež., Švenčionėlius, Pabradę ir Nerimi iki Vilniaus, iš viso apie 140 km. Po to — savaitę pėsčia po beveik vienų lietuvių gyvenamą Švenčionių apskritį (Ceikinių, Melagėnų, Paringio, Pašaminės, Daugėliškio apylinkėse). Keliauta dviese, iš lėto stebint žmones, kaimus ir įvairią Aukštaitijos gamtą.

1. Šeši ežerai.

Už didelės Saldutiškio lentpiūvės nuleidžiame baidarę iš siaurojo traukiniuko į **Aisėtos ež.** galą. Žavingai gražus ežeras neišleidžia toliau plaukti — būtinai norisi kiek ilgiau pasigėrėti tuo didingu, tamsiais aukštais miškais apaugusiu vandens masyvu. Aisėtos ež. turi apie 14 km ilgumo, vidutiniškai 0,5 km platumo, daugybę įlankų ir salų. Kiek paplaukę į vakarus, grįžtame atgal ir trumpu upeliu persikeliame į mažą **Juodinio** ežeriuką. Jis tikrai juodas, nes atspindi aukštus miškuotus krantus, o pats prižėlęs vandeninių augalų. Čia prasidėjo malonūs kelionės sunkumai — nerandame nendrėse upelio į sekantį ežerą, o krantai tokie klampūs, kad negalima paeiti. Gerokai pasistengę, randame **Žiezdrelės upelį** ir brisdami velkame baidarę, nes upelis per seklus ir per siauras plaukti. Iš po kojų sprūsteli laukinės antys su mažyčiais. Prasmukę pro kelis lieptus, kelis net išardę, pamatome ilgą siaurą **Žiezdrelio** ežerą. Čia pat tvarkingas ūkis — laikas vakarieniauti.

Kitą rytą persikeliam iš Žiezdrelio į **Švinto ež.** Vėl kliūtis — reikia pernešti baidarę per aukštą kalną iš Švinto į **Pakalą.** Pakeliui, ant kalno, aplankome nedidelėje trobelėje dailidę ir audėją. Tai naujakuriai, mažažemiai, verčiąsi amatais. Išsikalbėjus paaiškėja, kad dailidė kilęs Vilniaus krašte. Sužinojęs, kad ketiname keliauti per jo gimtąjį Kaltinėnų miestelį, prašo nuvežti linkėjimų giminėms. Pasakoja prisiminimus iš kovų su lenkais. Čia pat ant kalno apkasai. Priekyje matome Linkmenų bažnyčią — jau Vilniaus krašte, kitoje pusėje — praplauktuosius ežerus. Greit ir **Pakalo ež.** lieka užpakalyje, plaukiame Žiezdro ežeru į Linkmenis. Čia turėsime persikelti per administracijos liniją. Staiga išgirstame švilpuką — sireną. Tai mūsų pasienio sargybinis perspėja mus ir moja plaukti į krantą. Pasirodo, kad mūsų vos neperplaukta į lenkų pusę. Beveik visas Linkmenų miestelis yra lenkų užimtas. Mūsų pusėje liko tik kelios trobos ir kapinės. Jau vakaras — teks čia nakvoti, nes lenkai tik kitą rytą praleis mus.

2. Pasienio formalumai upelyje.

Sekmadienio rytas (VII.2), karšta. Linkmenyse nėra tranzitinio susisiekimo sienos perėjimo punkto, tai norint čia pervažiuoti, reikėjo iš anksto pasirūpinti leidimą. Bet ir turėdami leidimą, turėjome gerokai palaukti. Mat, mūsų pasienio policininkai tuoj pat patikrino mūsų dokumentus, bet lenkai, vieną kartą pasižiūrėję mūsų pasų, nuvažiavo kažkur „pas vyresnybę“. Kol jie tuos formalumus atliko, mūsų policininkai aprodė įdomesnius Linkmenų pasienio daiktus, papasakojo, kaip buvo kovojama dėl kiekvienos žemės pėdos, lenkams nuolat kilnojant sienai nužymėti gaires. Prie pat admin. linijos stovi puošnus lietuviškas „Vilniaus kryžius“, pastatytas a. a. kun. Breivos iniciatyva. Prie vartų į aną pusę stovi stulpas su užrašu: „Švenčionių aps., Okup. Lietuva — Linkmenų val., Utenos aps.“. Po poros valandų atvyko lenkų karininkas ir pranešė, kad jau galėsime keliauti toliau, tik pareikalavo atiduoti foto aparatą. Paaiškino, kad „pasienio zonoje“ fotografuoti negalima, išdavė kvitą ir pažadėjo grąžinti tik Pabradėje. To tai jau nesupratom: pasienio zona baigiasi Kaltinėnuose, o aparatą grąžins tik Pabradėj, net 60 km toliau — kodėl?! Klausimas liko be atsakymo. Sėdome į baidarę ir nuplaukėm į Žiezdro ežero galą. Ten, įplaukę į trumpą upelį, vėl susitinkame tą patį lenkų karininką su kareiviu. Patikrina mūsų daiktus, pasiklausia, kuriuo keliu plauksime ir nužymi savo žemėlapiuose mūsų maršrutą. Uždraudžia plaukti į Palūšę (o ten garsus savo grožiu Lūšio ežeras!), nes ji „pasienio zonoje“ — joje iš viso uždraudžia sustoti. Nakvoti pataria kažkokiame Abieluragų kaime.

Plaukiame jau Vilnijos žemėje — **Ūsių** ežeru. Tik gaila, kad nebeturime foto aparato.

3. Pirmasis susitikimas su vilniečiais.

Iš **Ūsių** ežero reikia sausuma, mišku persikelti į **Prūdo** ežeriuką. Kaip iš žemės išdygę, atsiranda du ginkluoti kareiviai. Jie skubiai padeda pernešti baidarę ir ragina plaukti toliau. Mus stebina tokia „globa“. Laimei, užėjo lietus ir mes buvome priversti išlipti į krantą. Čia pat sodžius. Baidarę paliekame prie pirtelės paežerėje — jų čia net kelios, tokios pat, kaip ir mūsų aukštaičių: iš apvalių rąstų, šiaudiniais stogais. Lietuviškai užkalbintas sodietis atsiliepia lenkiškai, bet tuoj prakalba lietuviškai. Manė, kad čia lenkai keliauja ir tyčia lietuviškai kalbina. Pasirodo, kad į Vilniaus kraštą atvyksta daug lenkų turistų iš Lenkijos gilumos. Jie čia daro stovyklas, steigia laikinus vaikų darželius ir stengiasi patraukti savo pusėn lietuvius. Dėl to vilniečiai yra atsargūs ir svetimus žmones pasitinka abejingai. Tik įsitikinę, kad tai savieji, lietuviai, nuoširdžiai išsikalba.

Užkalbintasis pasirodo esąs žvejys. Nereikia nė minėti, kad visi sodžiaus gyventojai — lietuviai, nes, iš viso, to krašto (Švenčionių aps.) kaimai yra grynai lietuviški, tik kur-ne-kur pasitaiko viena kita lenkiška šeima, bet ir ta — lietuviškos kilmės. Miesteliuose yra daugiau lenkų, atvykusių iš Lenkijos. Sužinoję, kad mes svečiai iš Nepriklausomos, kaip jie sako, tuoj apspito klausinėti. Bematant atsidūrėme už pietų stalo, vaišingų šeimininkų raginami. Ūkis tik apie 10 ha, o seklyčia švari, erdvi, ant stalo — lietuviški laikraščiai iš Vilniaus. Seniau čia buvo ruošiamos **kokynės** (vakarėliai) su vaidinimais, bet nuo 1936 m. lenkai uždraudė rinktis jaunimui. „Pasienio zonos“ gyventojai suvaržyti — be leidimų negali išeiti net į savo laukus.

Įdomus sodžius — susimetęs prie vingiuotos „ūlyčios“, namų stogai šiaudiniai, klojimai — iš rąstų, dideliais stogais beveik iki pat žemės; prie klojimų — **žardai** žirniams žardyti (padžiauti). Vėliau, atgavęs foto aparatą, nufotografavau tokį klojimą su žardu Aidukų km. prie Ilgio ežero (Švenčionių val.). Nors ir senoviškas, dar neišskirstytas į vienkiemius sodžius, bet tvarkingas — gyvenamųjų namų pamatai mūriniai, seklyčios grindys medinės. Vilniaus krašte nedaug kaimų išskirstyta į vienkiemius, nes ūkininkai už tai turi mokėti iki 20 auksinų už hektarą. O ekonominė ūkininkų būklė sunki — žemės ūkio gaminių kainos žemesnės, kaip mūsų, o mokesčiai ir įvairūs suvaržymai — didesni. Be to, labai maža pieninių, kooperatyvų; tenka parduoti privatiems pirkliams, kurie rūpinasi savo pelnu. Tik labai taupiai ir blaiviai gyvendami ūkininkai išsiverčia be skolų. O girtų ar prasiskolinusių lietuvių nesutikom.

Sekmadienio popietis — geras laikas su sodiečiais pabendrauti. Susirinkusios mergaitės padainavo mums negirdėtų lietuviškų dainelių, seniai papasakojo šį tą apie savo apylinkę, ežerus. Kiekviena salelė, bala, pieva, kalnelis turi atskirą pavadinimą, gražų, lietuvišką, pvz., **varniškė** dirva, **panaminė** pieva.

4. Pirmą kartą baidarėje.

Turime keliauti toliau. Vaišingi simaniškėnai nenori išleisti — jiems brangūs svečiai iš Lietuvos. Žvejys Palkšė siūlosi lydėti. Jis norėtų baidare plaukti — niekad nebandęs. Vikriai išveda baidarę per nendrynus iš Prūdo ežeriuko į **Labakeršio ež.**, toliau vėl nendrėmis užaugusiu upeliu į **Balčio ež.** Sako — „galėsiu mirti, „kajoku“ plaukiau“ — patiko. Nuoširdus žvejys palydėjo mus dar per mišką iki **Žeimenos** ežero, pakeliui bešnekučiuodamas apie lietuvių gyvenimą. Atsisveikindamas, prašo parašyti jam, kaip kelionė sekėsi.

Kiek paplaukę, išlipame prie sodžiaus ant aukšto kranto vandens atsigerti. Vieni rusai — išblyškę, barzdoti. Tai tas **Abieluragų** km. Vadinas, lenkai nurodė mums būtinai nelietuvišką kaimą nakvynei. O tie rusai net šulinių neturi — patys geria iš ežero. Sudiev!

5. „Mano brolis Lietuvoj“.

Plaukiame toliau pailgu, vingiuotu Žeimenos ežeru. Netoli Kaltinėnų miestelio sustojame dideliame **Oškinių** kaime. Šis sodžius atrodo kiek vargingesnis už Simoniškes, nes čia bloga žemė — smiltynai. Vakare į pirkią sueina daug žmonių. Jie labai domisi, kaip gyvenama Lietuvoje. Daug kas turi giminių mūsų pusėje: vienas teiraujasi apie brolį, kitas — apie švogerį. Beveik visi buvę Nepr. Lietuvoje tada, kai dar nebuvo administracijos linijos... Ir dabar jie norėtų pamatyti savo tėvynės atitvertąją dalį, — patys pamatyti, kaip kuriasi jauna Lietuva. Oškinių km. vyrai varo sielius. Ryt ruošiasi išplaukti.

Kitą rytą grįžtame Žeimenos ežeru iki **Kretonos** upelio. Srauniu ir sekliu upeliu velkame baidarę prieš srovę. Krantai apaugę mišku, medžiai užgriuvę skersai vagą — tikros džiunglės. Per malūno užtvanką persikelti patys pasisiūlo miltuoti vyrai, išgirdę mus lietuviškai kalbant. Jie pasakoja, kaip čia neseniai praplaukusios net 7 baidarės iš Lietuvos — studentų ekskursija.

Čia pat ir didelis **Kretonų** ež. — apie 900 ha, su 12 salų. Ant vienos ganosi jauni arkliai — jie čia pasilieka visą vasarą, nedirba. Iš ežero nematyti jokių trobų. Pagaliau pataikome į kažkokį didelį ūkį — gal koks dvaras, gal lenkai? „Garło Michał“ — užrašyta ant lentelės. Pasirodo, kad čia gyvena Garla, lietuvis, tik lenkai reikalauja lentelių su lenkišku užrašu. Malonūs šeimininkai vaišina šviežiu medumi, nuo ledų atneštu pienu. Didelis ūkis — 4 valakai (apie 80 ha), jaunas sodas. Prenumeruoja beveik visus Vilniaus lietuviškus laikraščius.

6. Didingas Kretonų sodžius.

Pavakarėj pasiekiame didelį Kretonų sodžių. Garlos nurodyti, einame į Čeponų pirkią. Užteko lietuviškai prabilti — ir jau mes jaučiamės, kaip seni pažįstami. Jaukioje seklyčioje kabo Vytauto D. portretas, Vilniuje spausdintas. Užrašyta — „Vytautas Didysis, Lietuvos Valdovas 1392—1430“. Vėliau, vaikščiodami po kitus kaimus, kiekvienoje didesnėje troboje matėme Vytauto D. portretus ir lietuvišką Vytį garbingiausioje vietoje. Vilniečiai net persekiojami dėl tų portretų — vis vien neatsisako jų.

Susipažįstame su buv. rusų dūmos atstovu p. Tijūnėliu, „dūmininku“ vadinamu. Jis dabar yra lyg ir Kretonų patrijarchas ir plačiai žinomas, kaip iškalbingas vyras. Kretonų km. jaunimas susiorganizavęs — turi „Kultūros“ dr-jos skyrių.

Pusryčiams pavaišiname šeimininkus „Maisto“ konservais. Su mumis ir Ad. Gudelis; jo brolis dirba Kaune, „Maisto“ fabrike. Jaunieji broliai Čeponai — rūpestingi gaspadoriai. Medelyne 10.000 medelių, bitės, daržuose pirmieji išaugina agurkus. Iš viso, Kretonų km. yra turtingas — ūkiai maždaug po 30 ha, dideli namai, gražiai atremontuoti. Tik visa nelaimė, kad visame kaime tėra vienas vaikas. Iš 15 šeimų yra 3 sulenkėjusios dėl mišrių vedybų. Iš viso Kaltinėnų parapijoje yra 3.800 gyventojų, o lenkų apie 400. Kitose parapijose lenkų mažiau, pvz., Daugėliškyje tik 5—6 šeimos, neskaitant valdininkų.

7. Vienintėlė Vilniaus krašto lietuvių pradžios mokykla.

Iš Kretonų nueiname į **Pašaminės k.** — aplankyti vienintėlės lietuviškos pradžios mokyklos Vilniaus krašte. Tiesa, Vilniuje yra dar viena mokykla su dėstomąja lietuvių kalba, bet lenkų išlaikoma — valdinė. Pašaminė — neseniai išskirstytas kaimas. Vienkiemiai plačiai išsimėtę ant kalvelių, dar neapsodinti medžiais. Mokykla nuomoja gana menką butą — klasė, mokytojo kambarėlis, prieškambaris. Yra radijas. Mokyklą išlaiko Vilniaus lietuvių „Kultūros“ dr-ja. Prie durų kabo užrašas dvejomis kalbomis — lietuviškai ir lenkiškai. Tik viena... O dar nelabai seniai Vilniaus krašte buvo per 260 lietuviškų mokyklų!

Prie mokyklos, pas tvarkingą ūkininką, gyvena mokytojas p. Karūžas. Šeimininkų duktė studijuoja teologiją Vilniaus universitete. Teologiją, nes į praktiškųjų mokslo fakultetus lietuvių beveik nepriima. Sūnus — Vytauto Didžiojo gimnazijos mokinys. Kaip žinoma, lietuviams ir į savąją gimnaziją sunku patekti — reikia gauti iš valsčiaus viršaičio liudijimą, kad tikrai esi lietuvis. Be tokio liudijimo negalima stoti į lietuviškąją gimnaziją, o jį gauti sunku.

8. Su baidare mišku.

Iš Pašaminės teka vingiuotas ir seklus Šventės upelis į Žeimeną. Juo ir norėjome plaukti toliau, bet Čeponai atkalbinėja — sako, teks bristi visą kelią. Pasiūlo nuvežti baidarę į Švinto ežerėlį (Aukštaičiuose yra net keli Švintai) prie Žeimenos. Važiuojame su A. Čeponu per didelį pušyną ir vežamės baidarę. Pasakoja, kai vyskupas lankė Kretonų kaimą, kaip lenkės norėjo vyskupą atskirai lenkiškai sveikinti, nes lietuviai pastatė iškilmingus vartus ir pasitiko vyskupą lietuviškai sveikindami.

9. Į Vilnių.

Pasakiškai gražiame **Buivydų** kaime atsisveikiname su mūsų nauju draugu kretoniškiu. Aplankome lietuvį mokytoją p. Kurpį. Mok. Kurpis padovanoja keletą senų pinigų Vyt. Didž. Muziejui Kau-

(Tęsinys 350 psl.).

Stovykla lobių saloje

DIDYSIS NUOTYKIS.

— Kažin kodėl Varna šaukia šią staigią sueigą? — pastebėjo Jonas Šakys, šluostydamas prakaitą nuo kaktos. — Jis tiktai antrą kartą pasinaudojo ryšio planu per šiuos metus ir man atrodo, kad čia turi būti kažkas svarbaus. Ką tu galvoji, Vytai?

— Per daug karšta, kad ką nors galvočiau, — atsakė Vytas Kregždė, krisdamas į žolę pakelėje, — Varna visada turi gerų minčių: jis ir šiandien praneš ką nors įdomaus. Bet mes tuojau pamatysime. Kiek laiko?

Jonas pažvelgė į saulę.

— Pagal senąją saulę bus be penkiolikos trečia, — jis atsakė ir, ištraukęs savo laikrodį, pridūrė — puikiai atspėtą: matai, yra lygiai be septyniolikos ir pusę trečia valanda.

— Nepaprasta, drauguži, — pagyrė Vytas juokdamasis, — skautybė tikrai išmokė tave naudingų dalykų.

Jonas nieko neatsakė: jis buvo papratęs girdėti draugą traukiant ką nors per dantį.

— Varna visada sugalvoja ką nors gera, tas tiesa, — pastebėjo jis už valandėlės, — šį kartą jis susirūpinęs stovykla. Draugininkas šią vasarą užimtas ir todėl Varna galvoja, kad turėtume vieni stovyklauti. Man būtų labai smagu, o tau?

— Ir aš norėčiau stovyklauti, nors ir be draugininko. Lordas Baden-Powellis kaip tik ir nori, kad stovykloje įgytume prityrimo. Žiūrėk, ateina kiti, ir Varna su jais.

Kazys Urbonas, šiaip pravardžiuojamas varna dėl didokos nosies, buvo geras skiltininkas. Jis rimtai žiūrėjo į savo pareigas ir buvo kupinas skautiškos dvasios. Dėdamas visas pastangas sugalvoti skilčiai įdomų planą, jis niekada nereikalaudavo iš kitų to, ko pats negalėdavo padaryti. Malonaus veido ir žibančių akių jaunuolis galėjo kiekvieną patraukti, ne tik savo skiltie skautus.

— Alio, jūs jau čia! — sušuko skiltininkas, pamatęs Joną ir Vytą, — galėsime tuojau kalbėti apie reikalą. Jonai, nuvesk mus į būklą.

Skiltis atsitiktinai rado sau būklą, panašų į eskimų palapinę. Tai buvo landynė po nutysusiomis dviejų eglių šakomis, kuriame visi šeši skautai puikiai tilpo.

— Jūs žinote, kad brolis draugininkas norėjo su mumis stovyklauti, — pradėjo skiltininkas, — bet dabar paaiškėjo, kad jis negalės išvažiuoti iš namų. Vadinasi, stovyklos negalėtų būti, bet aš jums pasakysiu: mes vis dėlto stovyklausime.

Skautai sušuko vienu balsu:

— Kur? kaip?

— Jei tylėsite, pasakysiu, — pertraukė juos Kazys. — Po paskutinės sueigos kalbėjau su broliu draugininku, kuris pažadėjo leisti mums vieniems stovyklauti, jei elgsimės kaip tikri skautai. Sakiau jam, kad mumis galima pasitikėti. Tada jis paklausė, kur norėtume stovyklauti. Aš jam dar negalėjau nurodyti vietos ir pažadėjau pranešti, kai kas nors paaiškės. Jis galėtų mus atlankyti ir pats įsitikinti, kaip stovyklaujame. Dabar jau turiu stovyklavietę, ir jūs niekada neatspėsite, kur. Tai sala, Lobių sala, visiškai neapgyvendinta.

— Kur, kur? — šaukė visi vienu balsu. — Kur Lobių sala?

— Tai mano paslaptis, — juokėsi Petras. — Mano namiškiai labai neturtingi, bet turiu kelis turtingus motinos giminaičius. Neseniai vienas jų, dėdė Briedis, atvažiavo mus atlankyti. Jis nuolat pašiepdavo skautybę ir sakydavo, kad viskas tiktai teorija. Skautų skiltis, be kitų pagalbos, atskirta nuo kitų tikriausiai negalėtų pramisti.

— Ėmiau ginti mūsų reikalą, ir išėjo taip, kad dėdė nusivežė mane į Lobių salą. Sakau jums — tai ne sala, o svajonė! Nemažas miškelis, šaltinis, ir gražiausia vieta skautauti. Aplinkui didelis ežeras, toks, kokio dar nematėte: stovi saloje ir vos vos matai miestelį anapus. Priplaukti galima tiktai valtimi, ir dėdė pažadėjo ją mums duoti. Jokios kitos pagalbos jis mums liepė nelaukti. Bet, ištvėrę saloje dvi savaites, gausime gražią nuolatinę trobelę būklui.

— Dėdė minėjo, kad saloje esą kažkas paslaptinga, bet mes nieko nebijome, tiesa? Mes įrodysime, ko mūsų skiltis verta ir išlošime būklą, gerai, broliai skautai?

Visi puolė Kazį klausimais, nes niekas neabejojo, kad reikėjo pasinaudoti tokia puikia proga stovyklauti.

Pažadėję niekam neišduoti savo paslapties, išskyrus savo tėvus, skautai, svajonių kupini, išsiskirstė po namus.

LOBIŲ SALA.

Buvo linksma diena, kada paskira Žirgų skiltis išsiruošė kelionėn. Pavažiavę tris valandas traukiniu, jie ėmė nekantriai žiūrėti pro langą. Kazio dėdė išlaikė savo žodį: jis atsiuntė arklius į stotį ir nuvežė berniukus prie ežero, kur jų laukė dailiai nudažyta valtis. Įsitikinęs, kad skautai neištvers nustatytojo laiko vieni saloje, jis šypsodamasis žiūrėjo į jų užsidegusius veidus.

— Aš jus palydėsiu, — pasakė dėdė Juozas, — vienas kuris atveš mane atgal.

Visi įsilipo į valtį ir ji, stiprių rankų iriama, bematant nuplaukė gerą galą.

— Žiūrėkite, sala! — sušuko Jonas, — kokia didelė, graži.

— Palauk, kol išlipsime, — nusišypsojo Varnas, — iš arti ji dar daug puiksnė, kaip iš tolo.

Skautų susijaudinimas kas minutę augo. Visi buvo pasiruošę puikiam nuotykiui ir tartum bijote bijojo, kad sala neištirptų arba nenuplauktų kažkur. Tiktai išlipę į krantą ir pajutę tvirtą žemę po kojomis, jie kiek nurimo. Ponas Briedis sušaukė visus ir tarė:

— Jūs ruošiatės nuotykiui, kuris gali būti puikus, jei jūs sugebėsite manytis. Kazys, arba Varna, kaip jūs jį mėgstate vadinti, jums papasakojo, kaip viskas įvyko. Aš taip pat atlankiau jūsų tėvus, ir jie patenkinti atsargos priemonėmis, kuriomis naudositės, jei uždavinys jums atrodytų per sunkus.

— Mums nebus per sunkus, pone, — užtikrino berniukai vienu balsu.

Ponas Briedis kalbėjo toliau:

— Girdėjau, kad pakrikštijote salą Lobių sala, ir aš su tuo sutinku, nes rasite joje įvairių žvėrių, žuvies ir net pieno. Tokių lobių jums kaip tik ir reikia, nes maisto jūsų kuprinėse tepakaks vienai dienai. Rytoj jau turėsite ieškoti maisto saloje, kaip tikri Robinzonai. Turėsite pasistatyti pastogę. Tą numatydamas atgabenau jums dėžę įrankių, nes ir Robinzonas neapsiėjo be jų, ir pažymėjau medžius, kuriuos galėsite drąsiai kirsti. Taip pat palieku šautuvą ir šovinių Kazio globoje. Kaip jums patinka toks sumanymas?

Kazys pažvelgė į draugų veidus. Jie šypsojosi, nekantraudami pradėti savo nepaprastą nuotykį. Buvo aišku, kad nė vienas nenujautė viso uždavinio sunkumo.

— Atrodo, kad galiu kalbėti už visus, — tarė Kazys. — Mes džiaugiamės, galėdami praleisti dvi savaites šioje saloje, ir tikimės, kad mums pavyks laimėti pažadėtąjį būklą. Mes dėkojame už viską ir pažadame budėti.

— Gražiai pasakyta, Varna, — juokėsi dėdė Juozas. — Linkiu jums visiems gero pasisekimo. O dabar atsisveikinsime, nes man laikas grįžti. Bet, kad nepamirščiau pasakyti: jei kas nors atsitiktų, dėl ko norėtumėte nutraukti stovyklą, uždekite laužą aukščiausioje vietoje. Aš pamatysiu ženklą ir atplauksiu pagalbon.

Skautams sušukus „Dėkui, dėkui, dėkui!“ ir „Valio, valio, valio!“, ponas Briedis įlipo į laivą.

— Suraskite šaltinį, kol grįšiu, — sušuko Kazys savo draugams, — o Vytas padės man irtis, kad greičiau atlikčiau kelionę.

Palaukę, kol laivas nuplaukė, berniukai susiskirstė į dvi grupes po du ir nuėjo šaltinio ieškoti.

PĖDSAKAI SMĖLYJE.

Varna buvo geras vadas. Parinkęs vietą pastogei — be abejo, šaltinis ją nulėmė — jis paskirstė darbą tarp savo skautų. Išėmęs kirvį iš įrankių dėžės, jis ėmėsi vadovauti kirtėjų ekspedicijai, palikdamas Joną virtuvei, o Petrui Alksniui patogumams įrengti. Buvo nutarta pasistatyti laikiną lapinę tarp dviejų medžių. Piešinį Kazys buvo iš anksto parūpinęs. Jis nukirto aukštą, tiesų medį, ir, nugenėjęs šakas, paruošė du vienodo ilgumo rąstus. Tarpui tarp medžių esant apie 3 metrus, jis rąstus pa-

darė apie 4 metrus, kad palaikytų lapinės šonus. Nugenėtos šakos tiko sienų rėmams statyti ir krūmais išpinti.

Baigę savo darbus, Jonas ir Petras prisidėjo prie statytojų, ir nepaprastai trumpu laiku lapinė buvo baigta statyti. Stogas buvo ypatingai gerai dengtas, ir Kazys užtikrino, kad tiktai audra galėjo jam pakenkti.

Saulei leidžiantis visi apžiūrėjo stovyklavietę. Patogumai buvo pavėjui ir gerai paslėpti, o virtuvė iškasta žemėje ir aptverta žabų tvora su plačiais atkeliamais vartais.

Padėję savo kuprines ir įrankių dėžę lapinėje, skautai ėmė ruošti vakarienę. Ponas Briedis leido berniukams pasiimti keptuvą ir puodą, ir reikėjo sumaniai vartoti juos įvairiems atsineštiems daiktams išvirti ir pakepti. Dešrelės, šoninė, kiaušiniai ir bulvės bematant išnyko, alkanų berniukų užpulti. Liko tiktai pusė kepalėlio duonos, kurį pakėlęs rankose skiltininkas tarė:

— Išskyrus maišą miltų ir šiek tiek cukraus, šis duonos puskepalis yra visa, kas apsaugoja mus nuo bado. Ryt turėsime misti savo medžiotojų gabumais. Skautas viską iš anksto paruošia, todėl padėsiu kelis spąstus triušiams, kurių čia kažkokiu būdu nemaža. Jei nieko nepasiseks pagauti, bandysiu šautuvą. Be to, yra žuvų. Tu, Petrai, būsi žvejys, nes dažnai eidavai žuvauti. Gal atsikelsi anksti rytą ir pabandysi savo laimę?

— Sutinku, bet kur įrankiai?

Kazys nusijuokė.

— Mums neleista turėti pirktinę meškerę, nes esame Robinzonai. Turime patys ką nors sugalvoti. Mano kuprinėje rasi šiokią tokią virvę, o meškerę ir kablį pats pasidirbsi.

— Ar negalėtume sulenkti sagutę, — pastebėjo Viktoras, — mes ne kartą jau taip gaudėme.

— Gerai, galėsime sulenkti sagutę, — sutiko Kazys, — gal ežero žuvys bus tokios pat negudrios, kaip tavo upėje. Laimė, kad mūsų sala ne jūroje; turėtume pasidirbti kabliuką iš titnago, kaip laukiniai kad daro. Skaičiau apie tai knygoje.

Tada Kazys nuėjo spąstų statyti, o kiti tyrinėjo apylinkę. Pradėjus temti, skautai užkūrė laužą ir linksmai uždainavo. Po to, skiltininkui kalbant maldą, visi atsistojo ir drauge su juo susikaupė. Po valandėlės tylos „Robinzonai“ nubėgo į savo lapinę.

Naktis praėjo be ypatingų įvykių. Oras buvo gražus, nors ir pakilo stipresnis vėjas. Lapinėje buvo šilta ir patogu, bet skautai ne tuojau užmigo, nes pirmoji naktis stovykloje visuomet labai savotiška.

Kazys pabudo pirmas. Jis prikėlė Petrą — žvejį ir liepė jam tyliai išeiti lauk.

— Galvojau, kad norėsi eiti žuvauti. Būtų puiku turėti žuvies pusryčiams. Kol žuvausi, eisiu žiūrėti, ar yra kas nors mano spąstuose. Žinai, jei mums šis nuotykis pasiseks, parašysime pranešimą į „Skautų Aidą“. Tikriausia laimėsime stovyklų aprašymų konkursą. Bėk dabar, drauguži, kad nebūtų per vėlu. Ir aš eisiu savo keliais.

Pirmieji spąstai buvo tušti, bet antruose Kazys rado didoką triušį. Gailėdamasis gražaus žvėrelio, bet žinodamas, kad niekas jam ir jo draugams nepadės, jei jie patys nesugebės pramisti, berniukas išėmė negyvą žvėrelį ir pasvėrė jį rankoje.

— Pakaks mums šešiems, šiandien nemirsime badu. Bet, tarp kitko, dėdė kalbėjo kažką apie pieną. Nejau čia būtų karvės? Jos turi būti melžiamos, nes šiaip suserga. Kas dar duoda pieno? Ožkos? Gal yra ožkų šioje saloje. Pasidairysiu po krūmus.

Staiga berniukas išgirdo skilties šūkį. Tris kartus, vadinasi, draugus ištiko pavojus. Skiltininkas nedelsdamas nubėgo prie lapinės ir iš ten prie ežero kranto, kur pamatė draugus subėgant.

— Žiūrėk, ką radau, — šaukė Petras susijaudinęs, — žmogaus pėdsakus. Ir jie visai švieži.

— Teisybė, čia visai neseniai eita, — sutiko Kazys. — Pėdsakai padaryti vyriškų batų. Jie vieda į salą. O kas ten krante? Laivo žymės smėlyje.

— Ar tavo dėdė nekalbėjo apie kažkokią paslaptį? — paklausė Viktoras.

— Kalbėjo. Gal šie pėdsakai iš tiesų rišasi su tuo? Sala priklauso dėdei, ir niekas neturi teisės čia vaikščioti. Jei jis būtų kam nors leidęs čia žuvauti arba šiaip atsilankyti, jis tikriausiai būtų mums sakęs. Taigi, turime reikalą su kažkuo paslaptingu, ir teks ištirti, kas čia galėjo atplaukti. Bet turėsime taip elgtis, kad tas žmogus mūsų nepastebėtų.

PASAKA SMĖLYJE.

Kieno buvo pėdsakai smėlyje? Iš didumo ir formos Kazys sprendė, kad jie buvo vyro pėdsakai. Atplaukti jis turėjo neseniai, nes vanduo dar nesulygino laivo kylio įspaudų.

— Ko vyrui reikėjo dėdės saloje, — klausė savęs Kazys. — Juk joje niekas negyveno, ir niekas iš miestelio gyventojų neturėjo leidimo joje nei žuvauti, nei medžioti.

— Greičiausia turime reikalą su brakonieriu, — sprendė Kazys. — Jis atplaukė čionai anksti rytą, kad niekas jo nepastebėtų, ir jis ramiai galėtų apžiūrėti savo padarytas žvėrims kilpas. Sutemus jis išplauks namo, ir niekas nežinos apie jo draudžiamą veiklą. Ką jūs galvojate, broliai?

Bet berniukai nieko kitą negalėjo sugalvoti, ir todėl Kazys kalbėjo toliau:

— Gal būt, mano teorija visai klaidinga, bet, įsivaizduokime, kad ji tikra. Ką darytumei, Viktorai, jei būtumei brakonieris? Kur paslėptumei grobį?

— Aš dar salos neapžiūrėjau, — atsakė Viktoras, — bet greičiausiai paslėpčiau juos miškelyje už mūsų stovyklos. Juk ir tu pats ten pagavai triušį.

— Teisybė, — atsakė skiltininkas, — bet vakar vakare, kada dėjau kilpas, nieko miškelyje nepastebėjau. Prieš laužą buvau šios salos aukščiausioje vietoje; toje, kurioje dėdė Juozas liepė mums duoti ženklą, jei norėtume grįžti namo — ir iš ten pamačiau, kad yra dar didesnis miškelis šiaurėje. Ten, greičiausia, ir rasime poną Brakonierį.

Kažin, ar vyras žino, kad mes saloje? — paklausė Kastas.

— Manau, kad ne, — atsakė Kazys, — ir mes turime saugotis, kad jis mūsų nepastebėtų. Štai, ką aš sugalvojau: Jonas ir aš išeisime į skautišką ekspediciją. Visi negali eiti, o du nekelia triukšmo. Žinoma, jei reikės, pašauksime jus. Garsas saloje toli keliauja, ir jūs mus išgirsite. Tuo tarpu iškepsite triušį ir pavalgysitė, palikę dviem alkaniem medžiotojam bent uodegytę.

Skautai nesipriešino savo skiltininko įsakymams, nors ir jie mielai būtų prisidėję prie įdomaus nuotykio. Kazys, nujausdamas jų nuotaiką, prieš iškeliaudamas pasakė:

— Tikiu, kad nebus lengva susekti įsibrovėlį: mums visiems dar ne kartą teks vargti, kol turėsime jį rankose. Palikite stovykloje, broliai, ir stenkitės, kurdami ugnį, nedaryti per daug dūmų, nes nenorime, kad jis žinotų apie mūsų buvimą saloje.

Berniukai paliko stovykloje, o Kazys ir Jonas nuėjo paskui pėdsakus smėlyje. Pradžioje vyro batas buvo aiškiai atsispaudęs, paskui pėdsakai pasisuko nuo kranto, ir tiktai išmindžiota žolė rodė, kad neseniai buvo vyro eita.

— Ar pastebi ką nors? — paklausė Kazys draugo.

— Man atrodo, kad čia pramintas takelis, — atsakė Jonas. — Vyras čia, matyt, dažnai lankosi.

— Ir aš pastebėjau tą patį, — pritarė Kazys. — Jei takelis ir toliau bus taip aiškiai matomas, neužilgo atliksime savo uždavinį.

Bet takelis už keliu šimtų metrų pasisuko dešinėn ir paskui staigiai visai išnyko. Žemė buvo tokia kieta, kad nieko joje neatsispaudė.

Kazys labai mėgo pėdsėką ir godžiai skaitė visa, ką apie ją rasdavo parašyta. Jis gerai atsiminė, kad kur pėdsakai žemėje pasibaigia, kartais galima vadovautis vos pastebimais ženklais kitur. Todėl jis ėmė dairytis, ir pastebėjo nulaužtą šakelę vyro aukštyje. Padėjęs nosinę ant žemės ir prispaudęs ją akmenimi, Kazys pažymėjo paskutinio ženklo vietą, ir abu skautai ėmė ieškoti ratais aplinkui.

Darbas ėjo lėtai pirmyn, bet skiltininkui atrodė, kad geriau turėti aiškių davinių, nei paviršutiniškai skubėti. Jis vis tikėjosi užklupti vyrą nusikalstamą darbą dirbant. Bet jis turėjo nusivilti: niekur nebebuvo jokių ženklų arba pėdsakų. Atrodė, kad žmogui staiga išdygo sparnai ir jis pakilo į orą.

— Kas daryti? — paklausė Jonas, pagaliau.

— Atrodo, kad veltui vargstame.

— Nieko kito nesugalvoju, — atsakė Kazys, — kaip pažymėti paskutinį ženklą ir bandyti savo laimę, ieškant taip sau, be pėdsakų. Svarbiausia, kad jis mūsų nepastebėtų. Pereisime tiesiai per miškelį ir grįšime zigzagais, kol neliks nė vienos neištirtos vietos.

Berniukai ieškojo apie valandą, bet nerado nė mažiausio ženklelio, nekalbant jau apie ieškomą vyrą.

(Tęsinys 345 psl.).

STOVYKLOS

KAUNO TVIRTOVĖS TUNTAS STOVYKLAVO.

I-oji skautų vyčių dr-vė šiemet stovyklavo A. Panemunės pušyne prie baterijos forto VII.9 — 27 d. d. Vieni dr-vės nariai stovyklavo ištisai, kiti tik popiečiais — laisvu nuo tarnybų metu.

Ramaus pušyno kampelyje vėl išaugo 15 palapinių skautiškas miestas, vėl čia suskambėjo skautiška daina. Stovyklautojai atliko visą eilę praktikos darbų, daug teoretiškų žinių pabandyta įgyvendinti praktikoje.

Kartu su vyčiais stovyklavo ir skautai (tos pat draugovės). Stovykloje jaunesnieji skautai atliko šaudymo pratimus šrateliais iš kariškų šautuvų, kiekvienam teko po 25 šovinėlius. Jaunieji šaudė rungtyniaudami — nė vienas nenorėjo atsidurti paskutinėje vietoje. Šaudymo varžybose pirmą vietą laimėjo sk. *P. Ukunis*, antrą — sk. *K. Uleckas*. Skautai vyčiai miklino savo taiklumą iš pistoletų kovos šoviniais.

Per paskutinį iškilmingą vėliavos nuleidimą, dalyvaujant kviestiesiems kitų vienetų skautams ir svečiams, keli skautai davė įžodį.

Per 9 stovyklavimo dienas vyčiai surengė 3 didesnio mąsto laužus su programom visuomenei. Į kiekvieną laužą atsilankydavo didelė A. Panemunės vasarotojų dalis. Ypač paskutinis VII.26 d. laužas susilaukė net kelių šimtų svečių.

Stovyklai vadovavo senas ir sumanus draugovės administratorius sk. v. skltn. *R. Vabolis*.

Šioje stovykloje ne visi dr-vės vyčiai stovyklavo, vieni jų buvo išvykę į Darbo Talką Šventojon, kiti stovyklavo vadų stovykloje Karmėlavoje, dar kiti keliauja po gražiąją Lietuvą.

Skltn. *J. Mažrimas.*

ŽALGIRIO T. XIII SKAUTŲ DR-VĖS STOVYKLA.

Skautiško entuziazmo kupini liepos 18 d. išvykome į stovyklą, kurią surengėme labai gražioje vietoje, ties Jačionių kaimu (Raudondvario v.).

Stovyklavo 28 skautai, o tai, palyginti, didelis pasisekimas (II tat. stovykloj tedalyvavo 11).

Stovyklos vadovybė, atsižvelgdama į ypač gausų „naujokų" skaičių ypatingą savo dėmesį atkreipė į pačią stovyklavimo techniką, k. a., palapinių statymas, stovyklos puošimas, virimas ir t. t.

Ypatingai efektingi buvo stovyklos vartai, kurių stilių „pasiskolinome" iš brolių suomių. Taipogi, labai malonų įspūdį padarė mūsų surengta parodėlė — per 80 skautiško turinio mazgų, inkilėlių ir daug kitų paveikslų.

Stovyklavome 10 dienų. Stovykla kuo geriausiai nuteikė brolius ir nekantraudami visi laukia sekančios stovyklos.

E. Rs.

ŽAGARĖS SKAUTŲ TUNTAS STOVYKLAVO.

VII.2—VII.9 Žagarės skautų tunto skautai stovyklavo gražiame Pabalių pušyne (3 km).

Stovyklavimo metu veikė tarpskiltinis tvarkingumo, įsipuošimo, pasirodymų ir kt. konkursas, kurį laimėjo I Sakalų skiltis, vadovauj. skiltn. *Al. Jankausko*.

Per visą stovyklavimo laiką, kas vakaras, buvo laužai, kurių žiūrėti susirinkdavo labai daug vietos ir apylinkės gyventojų.

Nors stovyklauta labai trumpai, bet buvo gražiai įsipuošta, pravesti įdomūs užsiėmimai, žaidimai, dainos.

Šios darnios, jaukios stovyklos vadiją sudarė — psktn. *A. Laurinavičius* (stovyklos v-kas), psktn. *Ramonas* (komendantas), psktn. *Buišienė* (konkurso komisijos pirmininkė), psktn. *V. Jūras* (laužų vedėjas ir laikraštėlio redaktorius), skltn. *Kriaučiūnas* (adjutantas).

Marela.

...EŽERO BANGOS — MŪSŲ STOVYKLA!

Radviliškio Vytauto Didžiojo dr-vės skautai š. m. VI.28 — VII.4 stovyklavo greta kariuomenės stovyklos, prie Gudelių ežero (Šiaulių v.). Tai buvo gana nuotaikinga stovykla, skatinanti skautus ruoštis ir įgyti pionierio specialybę. Be stovyklinių įrengimų, išmokta statyti įvairūs lieptai, kurie galima tiesti per bet kurio gylio upes, irkluoti bei valdyti valtis ir susipažinta su sprogdinimo pagrindais.

Vakarais stovyklos padangę nušviesdavo laužai, kurie visus stovyklautojus dar glaudžiau suburdavo vienon šeimon. Įspūdingiausias laužas buvo sekmadienį (VII.2). Be gana turiningos programos, liepsnoms kylant į dangų keturi stovyklautojai pasižadėjo tarnauti Dievui, Tėvynei ir artimui. Įžodis skautams ir svečiams paliko gilų įspūdį.

Liepos mėn. 4 d. paskutinį kartą nuleidom skautinę stovyklos vėliavą. Užbaigimo akte stovyklavę skautai pasižadėjo „gilinti skautiškosios pionierijos specialybę, kad pavojaus valandoje būtų pasiruošę padėti mylimai Tėvynei". Akto užkasimo ceremonijomis ir stovyklos šūkiu „miškas, smėlis, ežero bangos — mūsų stovykla!" stovyklavimą baigėme.

Stovyklai vadovavo dr-vės dr-kas psktn. *J. Šereiva* ir skltn. *A. Alksnys*. *Rekad.*

Laiškas namiškiams.

Susimąstę.

Anksti rytą paupyje.

Skyrių tvarko — paskautininkė **R. Skipitytė.**

Skautės Įstatai

Skautė tiesi ir laikosi savo žodžio

Diena, kurios Birutė išsiilgusi laukė, apie kurią ji svajojo ir kurios ji vis dėlto kažkodėl bijojo, praėjo, ir Birutė nežinojo, ar jai linksma ar liūdna. Be abejo, turėjo būti smagu dėvėti kaklaryšį ir ženklą ir žinoti, kad kitos skautės pažįsta ją gatvėje ir mokykloje, bet kada ruošeisi svarbiam žygiui ištisas savaites ir staiga viskas praeityje... širdyje darosi tuščia ir nyku, nes niekas aplinkui nepasikeitė.

Vieną dieną — arba, teisingiau pasakius, vieną vakarą — Birutė buvo svarbus asmuo sueigoje. Jos motina buvo pakviesta dalyvauti įžodžio iškilmėse, ir kunigėlis atėjo kalbėti maldą po laužo, kuriame sesuo draugininkė vedė pašnekesį apie naują pradžią — ir viskas buvo taip įspūdinga ir taip jaudino. Kada po įžodžio ceremonijos sesuo draugininkė įsegė jai ženklą, sakydama: „Tikiuosi, kad laikysi, ką šiandien pažadėjai“, Birutė jautėsi labai laiminga ir galvojo, kad nuo to akimirksnio viskas bus kitaip. Bet paskui sesė skiltininkė davė visoms skautėms darbo kitai sueigai paruošti, ir Birutė suprato, kad ji nebėra svarbesnė už kitas skautes ir kad ji turi savarankiškai atlikti savo pareigą.

Šį kartą jai pavedė aptraukti skiltie knygas naujais viršeliais. Tai buvo visai paprastas darbas, toks, kokį dažnai tenka dirbti mokykloje — nuobodokas darbas, nė kiek nepanašus į kitus, pvz., sekti žmogų ir pranešti ką pastebėjai. Bet Birutė suprato, kad ir lengvą darbą reikia sąžiningai atlikti, nes skiltis neturtinga, ir be to, kitos sueigos beveik negalima būtų vesti, jei ji pamirštų knygas namie.

Vos tik parėjusi namo, Birutė atsakė į sesers klausimą, ar ji atnešė seseriai knygą iš knygyno — „Ne, neturėjau laiko“. Šis atsakymas buvo beveik teisingas, nors Birutė ir žinojo, kad ji buvo kalta: iš pradžių ji pamiršo sergančios sesers prašymą ir paskui buvo jau per vėlu bet kam, išskyrus pasiruošti sueigai. — Ar ji visuomet taip lengvai pamirš savo skautės įžodį ir įstatus? Ar niekas nepasikeis jos gyvenime po to, kaip ji tapo tikra skautė? — klausė savęs Birutė.

Ne, ji turi nugalėti save, prisipažinti seseriai, kad ji apsileido ir paskolinti jai savo knygą. O po vakarienės ji valandėlei nuėjo į miegamąjį, kur buvo, palyginti, ramu, ir susikaupusi įrašė į savo dienoraštį:

1. Turiu lavintis vykdyti įstatus. Turiu pastebėti kiekvieną kartą, kada nusižengiu jiems ir pataisyti savo klaidą. Turiu išnaudoti kiekvieną progą nuodugniai suprasti ir vykdyti įstatus.

2. Aš neįpratusi meluoti, bet to nepakanka: turiu nesistengti išsisukinėti arba nutylėti ką nors, nes nuo to kiti dažnai nukenčia.

3. Turiu būti tiesi savo draugėms, net ir toms, kurios sakys „kokia tu gerutė!“ ir šypsosis. Nei viena, nei su kitomis neturiu apgaudinėti nei savo mokytojų, nei tėvų ir pan., nors tai būtų ir juokais.

4. Turiu nepamiršti, ką man pavedė daryti, nes tuo nusikalstu dviem arba net trims įstatams — 1, 3 ir 7.

Po tų keturių paragrafų Birutė dar pridėjo kelis tą vakarą girdėtus maldos žodžius:

„. . . suteik mums Savo Malonę suprasti kas garbinga, skaistu ir naudinga ir dovanok mums drąsos ir meilės savo pareigoms atlikti“.

V. P.

Šį mėnesį Vengrijoje Gödölö mieste (kur 1933 m. buvo pasaulio skautų jamboree) įvyko viso pasaulio skaučių stovykla *Pax Ting*. Stovykloje dalyvavo ir mūsų seserijos atstovės (viena jų — šio skyriaus redaktorė). Paveikslėliuose matome šios stovyklos iškilmes, dalyvaujant ir Vengrijos Regentui.

Kilniems vaikams tėvų šalies.

Sesė namuose

Šepečiai

Kad plaukai šukuojami, visai paprastas dalykas, bet šepečiai... Tačiau reikia pripažinti, kad labai patogu nešvarumus iš šepečio iššukuoti šukomis ir ne rinkti juos rankomis, kaip mes tai paprastai darome. Tokių šukų pakanka ilgiems metams. Čia kalbu apie šepetį grindims šluoti. Be abejo, jis kiekvieną dieną lauke išpurtomas, išdulkinamas, bet retkarčiais reikia jį iššukuoti ir išplauti. Plauti tinka vanduo su našatyru, druska arba skalbiamaisiais milteliais. Išplovus reikia šepetį rūpestingai išskalauti ir išdžiovinti. Džiovinant šepetys turi būti taip pastatytas, kad šeriai apačioje (šiaip šepetys pakabinamas apverstas, kad šeriai nenusidėvėtų). Jei šeriai sulipę, kieti, galima palaikyti juos ant garų.

Šepečiai drabužiams valyti juo rečiau plaunami, juo geriau. Todėl patartina dažnai šluostyti juos minkštu skuduru arba bent retkarčiais perbraukti per baltą popierių ant stalo krašto.

Šepečiai plaunami muilinu vandeniu su našatyriu.

(Kairėje). Kad šepečių kotų politūra nesusigadintų juos vandenyje plaunant, kotai ištepami vazelinu.

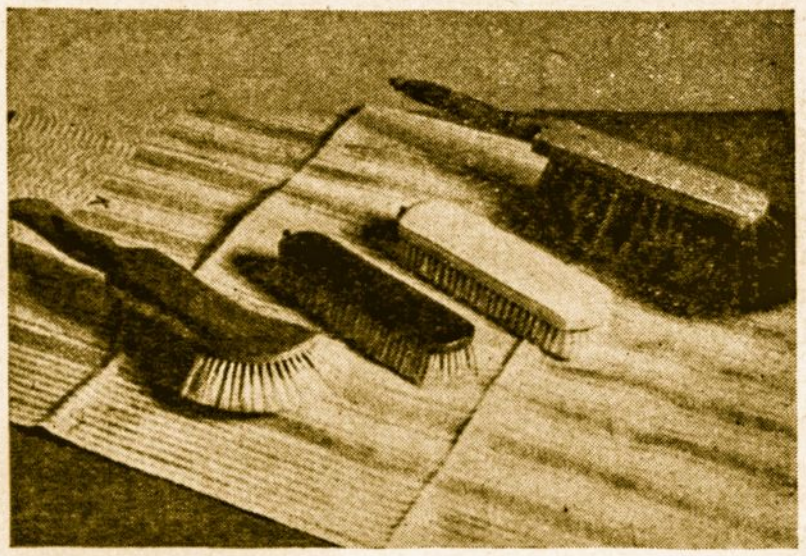

Plaunant šepečiai atsargiai kišami į drungną našatyro arba druskos vandenį, kad medinė nugarėlė nesušlaptų. Jei yra keli šepečiai, vienas į kitą trinamas, o paskui atskirai plaunamas. Skalauti reikia šiltame vandenyje bent du kartu. Džiovinamą ant švaraus skuduro, šeriais į apačią. Niekad nedžiovinama ant krosnies arba net krosnyje!

Dantims ir nagams šepetukai plaunami švelniu sodos vandeniu.

Dantims šepetėlių nereikia laikyti uždarose dėžutėse, kad nepritrauktų kvapo.

Teptukai pavartojus tuojau iššluostomi popieriumi ir išplaunami šiltame muilo vandenyje. Alyvinius dažus išima terpentinas, o kietus teptukus suminkština žibalas. Reikia juos pamirkyti žibale ir už 24 val. išplauti grynu žibalu.

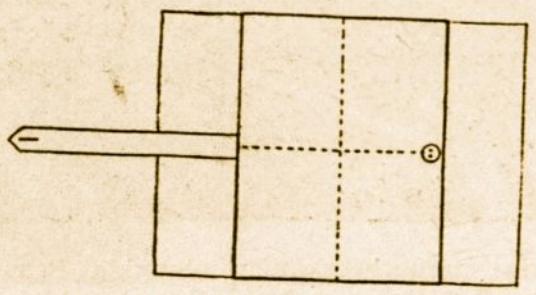

(Aukštai). Nešvarius šepečius reikia valyti popieriu.

(Kairėje). Šepečiai džiovinami padėti ant švaraus skuduro ar rankšluosčio.

Praktiškas pagalvėlis

Ar matei kada sofą, prikrautą įvairių įvairiausių šilkinių pagalvių, kurių nė vienas netiko nei prisiglausti, nei atsigulti, nei atsisėsti? Aš mačiau. Tiesą pasakius, bijojau net per daug jais grožėtis, o rankomis niekad nebūčiau drįsusi prisiliesti, tokie jie buvo gražūs ir — nenaudingi. Jie užėmė visą sofą ir piktai šlamėjo, jei kas norėdavo atsisėsti ir sukraudavo juos ant vienas antro.

Pagalvio su kišenėmis brėžinys.

— Ko pažadinai mus iš saldaus miego? — šnypštė jie. — Ar nežinai, kad mūsų negalima liesti? Juk mes gražuolės.

Taip, jos buvo gražuolės, bet nieko daugiau, o šiais laikais to per maža: reikia būti naudingai, reikia pateisinti savo buvimą...

Visai kitokį pagalvėlį matai mūsų piešinyje: jis tave lydės, kur tik panorėsi, ir saugos tavo daiktus. Mėgiamąsias knygas, laikraštį, sviestainį ir panašius daiktus gali įkišti į pagalvėlio kišenes ir turėsi antrą laisvą ranką. Medžiagą parink tvirtą, neblunkančią, plaunamą. Iškirpk:

a) du kartu 44×60 cm abiems pusėms,

b) 44×75 cm kišenėms su pamušalu,

c) 12×50 cm rankenai.

Be to, reikės dar dviejų 42×29 cm plunksnų pagalvėlių ir gražios sagos.

Paimk medžiagą, skirtą kišenėms, susiūk ją iš blogosios pusės ir išversk. Paskui prisiūk prie pagalvėlio vienos pusės vidurio — piešinyje siūlės pažymėtos taškų linijomis — ir nepamiršk įsiūti rankenėlių.

Prisiūk sagą.

RANKDARBĖLIAI

Pavasario iškyla

Mamos Duktė.

(Šis rašinys skaučių rašinių konkurse laimėjo II-ąją vietą).

Jaunutis pavasaris vos spėjo prikelti gamtą iš kieto žiemos miego. Dangus buvo giedras. Kažin kur nuplaukė pilki debesys, kurie vis temdydavo ir taip niūrias žiemos dienas. Saulė pasirodė pietuose ir plačiai nusišypsojo visai gamtai, lyg norėdama pasakyti, kad ji vėl grįžo po ilgo nesimatymo. Saulės globojami augo jaunučiai daigeliai, kurie virto gėlėmis, žole ir medeliais. Saulė rytais vis kėlė, o vakarais skendo už miško, už tolimų horizontų, nušviesdama augalus ir žmones...

Ir vieną tokią žavią pavasario dieną sulaukė šilas svečių. Atvyko jaunos sesės pasveikinti savo draugę — numylėtą gamtą — jos prisikėlimo šventės proga.

Būrys linksmų gabijiečių apleido garlaivį ties Lampėdžiais ir užtraukė linksmą žygio dainą, kurios tonai plito toli, toli...

Visą žiemą išstovėjo šilas nuliūdęs ir apšepęs, lyg elgeta, bet dabar jis pasipuošė puikiais pavasario drabužiais. Pirmutinės pavasario apreiškėjos, gražiosios žibuoklės, papuošė juodaodę žemę gražiu, mėlynu kilimu. Tūkstančiai švelnių žiedelių slapstėsi apie kelmus, lyg bijodami, kad išdykusi ranka nepakirstų jautrų gyvybės siūlą.

Vieni medžiai jau buvo pasipuošę žaliais lapais, o kiti — dar tik pumpurais. Tyliai ir paslaptingai vaikščiojo pavasario Princas po mišką, puošė jį gražiausiais drabužiais ir kerėjo sesučių širdis savo nepaprastu grožiu...

Žavėjo mus stebuklinga miško prieblanda, neaiški jo rimtis, tyliai linguojančios beržų šakos. Saulė apibėrė visą dangų auksiniais spinduliais, kurie blizgėjo ir keitėsi įvairiausiomis spalvomis. Visas miškas švitėjo nuo spindulių, prasiskverbusių pro šakas ir gležnučius ąžuolų lapus. Vos juntamas vėjelis kuždėjosi su medžių viršūnėmis: nusikvatodavo, tyliai kažką pakuždėdavo ir vėl lėkdavo nuo viršūnės prie viršūnės. Kartais graudingas gegutės „ku-kū" prisidėdavo prie mūsų sutartinės.

Greitai bėgo laikas. Nė nepajutome, kai švelnutis prieblandos šydas apgaubė mus sykiu su pavasariu bealsuojančiu mišku. Atėjo naktis. Miškas ruošėsi miegui. Paskutiniai saulės spinduliai apgaubė žemę, ir užgęso ant lapų, kai apleidome grožio karalystę.

Visos pavasario grožybės apgobė mus svajonių skraiste, atplėšė nuo žemės vargų ir rūpesčių.

Gerasis Dievulis atsiuntė žemei stebuklingą pavasarį, pilną džiaugsmo ir tyros meilės.

Mes visos jautėm, kad:

Kaip gaila palikti sapnų grožybę

Ir svajones žavias,

Paslaptingą miško raudą

Ir žydinčias gėles...

Bet mes dar grįšim į gamtą! — šnabždėjom visos, eidamos namo Kauno gatvėmis.

Praktiškas pagalvis su kišenėmis.

„Pavasario iškylos" autorė sklt. *S. Martynaitytė.* O žemiau ir jos autobiografija.

1922 m. lapkričio m. 7 d. gerasis Dievulis pravėrė man akytes ir tapau žmogumi. Augau gražios gamtos apsupta ir pamėgau jos natūralų grožį.

Skaute esu šeštus metus. Jokių „žygdarbių" dar nenuveikiau, bet galvelė net nepajėgia savyje sutalpinti begales siekimų. Tikiuosi, kad laikui bėgant, nebūsiu našta mylimai tėvynei!

Apie mus rašo

KARYS, Lietuvos kariuomenės savaitinis laikraštis, š. m. VII.13 numeris 28, skyriuje „naujieji leidiniai" mūsų knygos *SKAUTYBĖ MERGAITĖMS* recenzijoje rašo:

Mūsų skautų organizaciją sudaro dvi šakos: Brolija ir Seserija. Nors jų auklėjimo bei auklėjimosi skautiškieji dėsniai tie patys, tačiau jos tvarkosi savarankiškai, atitinkamai tuos dėsnius taikydamos mergaičių ir berniukų skirtingiems gyvenimo uždaviniams.

Skautams berniukams anksčiau buvo išversta ir išleista R. Baden-Powellio „Skautybė berniukams", kurioje skautų įkūrėjas plačiai ir išsamiai išaiškino pagrindinius skautų auklėjimo principus ir praktinį jų darbą. Dabar to paties autoriaus išverstoji knyga „Skautybė mergaitėms" duoda visą skaučių auklėjimo bei auklėjimosi kursą.

Knygos pradžioje yra Seserijos vadės įvadas, vertėjos žodis, lordo R. Baden-Powellio įvadas ir paaiškinimas ir trumpa Lietuvos skaučių istorija. Toliau — keturi platūs skyriai, kuriuose atitinkamai aptariami jaunesniųjų skaučių, skaučių, vyresniųjų skaučių ir vadovių darbas, gyvenimas ir jam pasirengimas. Žymėtina, kad vertėja, versdama knygą, ją pritaikė lietuvei skautei, duodama daug skautės, kaip lietuvės, būdą ir jo geruosius privalumus (drąsą, ryžtumą, pasiaukojimą Tėvynei, karžygiškumą, patriotiškumą ir t. t.) ugdančių metmenų.

Ši svari skautinė pedagoginė knyga yra vertinga ir kiekvienam ne skautui mokytojui, auklėtojui ir kitiems mūsų jaunuomenės vadovams.

Ar turi skautybės įkūrėjo

lordo R. BADEN-POWELLIO knygą

● *SKAUTYBĖ MERGAITĖMS* ●

Tuoj ją įsigyk!

Dabar paimk antrą pagalvėlio pusę ir užsiūk ją ant pirmosios su kišenėmis, palikdama vieną galą neužsiūtą. Įkišk vieną plunksnų pagalvėlį, nusiūk pagalvėlį pagal jo šoną ir įkišk antrą plunksnų pagalvėlį. Užsiūk galą ir — viskas baigta.

Tenka tiktai sulenkti daiktą ir užsegti rankeną.

Juodasis pagalvis piešinyje padarytas iš juodos medžiagos juostų, susiūtų spalvotais kaspinėliais. Spalvotų medžiagų likučiai suderinami spalvomis ir sukarpomi siaurais kaspinėliais, į kuriuos įsiuvama virvė.

Jie kietą dešinę ištiesė.

SKAUTUI

SKYRIŲ TVARKO
SKTN. *A. ZAUKA*

Gen. A. Burtas Lietuvoje

Liepos mėn. pabaigoje į Kauną buvo atvykęs anglų skautų veikėjas gen. A. Burtas, žinomas Lietuvos bičiulis.

Gen. A. Burtas Lietuvoje yra buvęs jau kelis kartus. 1928 m., lankydamas mūsų skautus, padovanojo du skydu, vieną skautams, kitą skautėms. 1933 m. jis buvo su lordu Baden - Powelliu ir kit. Anglijos skautučių vadais Palangoje. Paskutinį kartą Lietuvoje viešėjo 1936 m.

Gen. Burtas, aplankęs mūsų Šefą p. Valstybės Prezidentą jo gimtajam krašte, liepos m. 30 d. drauge su Brolijos Vadu, gen. Daukantu ir kt. svečiais nuvyko į Karmėlavą apžiūrėti skautų vadų stovyklos.

Gen. *A. Burtas* išlydimas Kauno gel. stotyje. Svečias atsisveikina su brolijos vadu plk. *J. Šarausku.* Atvaizde matome dar b. gen. *V. Nagių-Nagevičių,* ats. b. gen. *T. Daukantą,* kpt. *Petruškevičių* ir kt.

Čia mūsų skautų bičiulis apžiūrėjo visas palapines, visas įrangas, pionierijos darbus ir pastatus. Ne vieną iš stovyklinių įrangų svečias dar ir išbandė. Čia, žiūrėk, gen. Burtas išsitempia iš virvių supintoje lovoje, čia vėl užlipa ant pastatyto tilto, išbando keltą, žodžiu, generolas domėjosi kiekviena skautiška smulkmena, kas mūsų vadams labai patiko ir jie generolą laikė nebe svečiu, o tikru šios stovyklos dalyviu.

Po vakarinių iškilmių — vėliavos nuleidimo ir maldos, kuo buvo sužavėtas mūsų svečias, — visi sėdo prie vadų stalo vakarienei. Pasistiprinus kakava ir sviestainiais, aukštieji svečiai ir stovyklautojai susėdo prie laužo. Čia jaukioje nuotaikoje praslinko pora valandų. Stovyklos viršininkas vyr. sktn. Saulaitis, baigdamas laužą ir dėkodamas gen. Burtui už atsilankymą į vadų stovyklą, įteikė svečiui gražią statulėlę — Lietuvos raitelį. Gen. Burtas, padėkojęs už dovaną ir pasidžiaugęs gražia stovykline nuotaika ir Lietuvos skautų laimėjimais, stovyklautojų skambių dainų lydimas, išvyko į Kauną.

Neilgai Lietuvoje viešėjęs mūsų skautų bičiulis gen. A. Burtas sekančią dieną išvyko atgal į Angliją. Stotyje su generolu atsisveikino brolijos vadas, seserijos vadeivė, Kauno skautai ir skautės. Iki Lietuvos sienos gen. A. Burtą palydėjo paskautininkis Kruopys.

A. Z.

Sekminių iškylai paskelbtą konkursą

laimėjo Šiaulių skautų tunto II-ros jaun. skautų dr-vės atskira Žirgų skiltis.

Iškyla vyko š. m. birželio m. 27—29 d. d. Dalyvavo 13 skautų. Kelio padaryta 30 km.

Iškylai vadovavo skautas Č. Kantauskas ir skautas A. Bilevičius.

Surinkta 39 įrankiai, braižiniai ir terminai.

Už konkurso laimėjimą dovana bus įteikta asmeniškai.

Kas Jis?

Akys veria, akys žiba
Žvilgesiu erelio.
Mato pėdsekio pratyboj
Širmonėlio kelią.

Regi kliūtį ir pavojų
Sau ir artimajam.
Mintys Badenu galvoja
Jaunikaičių vajuj.

Kai jau dirba, tai petingai,
Kaip specialistas.
Palapinėj kiek užminga,
Vėl eiklus, vėl ristas.

Jis kirtėjas ir virėjas,
Jo ir puodas plautas.
Pagalvoki atsidėjęs,
Kas jis toks? — Jis skautas.

Mielą skautą myli šimtas,
Šimtą pats jis myli.
Kad tik reikia, jis ir rimtas,
Ir smagus dagilis.

Skautas tas, kurį sapnuoja,
Kas tik jį pamato.
Žaliūku reprezentuoja
Siela jo sveikatą.

M. Grigonis.

JAU BAIGIASI GELEŽINIS VAJUS.

Jau artėja prie galo skautų brolijos vyr. vadijos skautų skyriaus paskelbtas Geležinis Vajus. Apie šį vajų gan plačiai buvo rašyta ir Skautų Aide (10 nr.), ir Skautybėje (3 ir 4 nr), ir pagaliau tuntininkai, vietininkai ir atskiri vienetų vadai buvo plačiai informuoti atskiru aplinkraščiu (549 nr.).

Dar tektų priminti, kad visus savo laimikius draugovės, į tuntininko nurodytas vietas, turi pasistengti sugabenti iki rugpiūčio 26 d. Tuntininkai, savo keliu, apie surinktą geležį, aplinkraštyje nurodyta tvarka, praneša brolijos skautų skyriui.

Taigi, netrukus sužinosime, kas surinko daugiausia naugių.

Premijos:

— Skautas, surinkęs daugiausia naugių, gauna dovaną — penkialypį piūklą, kaipo nagingumo ženklą.
— Skiltis — ietį ir 2 vylyčias.
— Dr-vė — dr-vės vaistinėlę.
— Tuntas (ar viet.) — garbės gairę.

Lietuvis mirt kovoj nebijo:

KAUNO PILIES TUNTAS.

I Kar. Juozapavičiaus dr-vė. Liepos mėn. 1—11 d. Pakalniškiuose (Šakių ap. Gelgaudiškio val.) įvyko dr-vės stovykla. Stovyklai vadovavo draug. pav. skltn. *V. Kempinskas.* Bestovyklaudami padarėm ekskursiją į Gelgaudo pilį. Stovyklos metu 4 skautai išlaikė egzaminus į pat. laipsnius. VII.11 grįžom į Kauną, o iš ten — išsiskirstėm po visą Lietuvą, tęsti atostogų. Už leidimą stovyklauti savo žemėje ir ypatingą globojimą per visą stovyklą esame labai dėkingi p. p. *Žakavičiams.*

KAUNO TVIRTOVĖS TUNTAS

A. Fredos ž. s. ir d. mok. V-oji D. L. K. *Vytenio* skautų dr-vė, naujai persiorganizavusi, vėl pradėjo kruopštų darbą. Nors ir seniau, priklausydama Kauno Šančių tuntui, ji yra atlikusi nemaža skautiškojo darbo. Dr-vės vadovavimą į savo rankas vėl perėmė steigėjas ir pirmasis dr-kas vyr. sklt. *A. Urba.* Vyteniečiai ir vasarą nesnaudžia. Vyteniečių šūkis: „Suskautinkime kaimą". *Sakalas.*

KAUNO ŠANČIŲ TUNTAS

III j. sk. dr-vė. V.30—31 d. įvyko didžiulė dr-vės iškyla Pažaislyje. Joje dalyvavo net 60 skautukų. Iškyloje pakartojome ir patikrinome per žiemą įgytas žinias.

Šiuo tarpu draugovės vadai yra rengiami ir paruošiami ateinantiems mokslo metams. Jiems draugininkas suruošė kursus. Po kursų yra numatyta vadų stovykla.

Draugovė aktyviai bendradarbiauja su visomis Šančių organizacijomis, ypač sporto srityje, nes turi puikią krepšinio komandą.

Liepos mėn. 30 d. įvyko didelė ekskursija į Rumšiškį, Jėzną, Kruonį ir Birštoną. Aplankėme pakeliui visas istorines ir šiaip žymesnes vietas. Iš Birštono buvome nuėję net į „Ožkos pečių". Šioje ekskursijoje dalyvavo ne tik skautukai, bet ir jų tėveliai. Ekskursija praėjo gražioje skautiškoje nuotaikoje. Ekskursiją surengti maloniai padėjo *„Lietūkis"* ir p. ved. *V. Dovydaitis.* Ekskursijai vadovavo dr-kas vyr. skilt. *V. Želnys.*

Lionginas.

UKMERGĖS SKAUČIŲ TUNTAS

Skautės gerai pažįsta savo apylinkę.

Nesenai teko būti Širvintose. Vaikščiojau gatve ir apžiūrinėjau įdomesnius vietos pastatus. Dvi besišypsančios skautės, pamačiusios, kad aš esu prašalietis, pasisiūlė aprodyti miestelį, karių kapus, bažnyčią, gimnaziją, Nepriklausomybės kovų vietas. Nustebino mane skaučių smulkmeniškas vietovės istorijos žinojimas ir platūs paaiškinimai apie 1920 m. lapkričio mėn. 21 d. Širvintų — Giedraičių bare įvykusias kautynes.

Tokiu gražiu pavyzdžiu turėtų pasekti visos skautės, ir vietos geografiją ir istoriją puikiai žinoti. O žinios apie savojo krašto apylinkes ne iš knygų išskaitomos, bet rūpestingai, atsidėjus studijuojant kiekvieną kalvelę, akmenėlį, pastatą, kapinyno paminklą, seną galulaukės gluosnį ar pakrypusią pakelės liepą. Seni žmonės mielai teikia paaiškinimų apie praeitį. Jei ne viską gali puikiai prisiminti — užsirašyk ir dažnai tas vietas apvaikščiok. Nepriklausomybės kovų laukuose lankydamosios, nusiveskime į ten kautynių dalyvius, klausykime jų prisiminimų, skaitykime aprašymus, studijuokime žemėlapius, nuobraižas.

Kiekviena provincijos skautė turėtų būti gyva savo apylinkės istorijos ir geografijos enciklopedija. *Ant. Umbr.*

Stovyklų, iškylų, kelionių ir viso kito skautiško gyvenimo aprašymus ir iliustracijas siųskite Skautų Aidui. Nepriklausomybės a. 4. Kaunas.

Į šviesią garbę jojo kelias.

GERB. LIETŪKIO DIREKCIJAI

reiškiame skautišką padėką už maloniai paskolintą mums autosunkvežimį ekskursijai į Birštoną.

Taip pat dėkojame prisidėjusiems: p. **Ved. V. Dovydaičiui,** p. **Bubeliams,** p. **Želniams,** p. **J. Rimavičiui,** p. **Širvidaitei ir p. M. Bradauskui.**

Šančių t. III j. sk. dr-vės draugininkas ir skautukai.

ALYTAUS SKAUTŲ TUNTAS

Tamsus šešėlis.

Merkinė. Skautas estas atvyko pamatyti gražią Lietuvos šalį, aplankyti gražias ir garsias senovės vietas. Taip bekeliaudamas aplankė ir Merkinę, kur su savo draugu apsistojo pas vieną Merkinės gyventoją. Merkinė pasižymi savo garsiu piliakalniu, gražiomis apylinkėmis, taip pat gražiomis, o ypač didingomis upėmis Nemunu ir Merkiu. Brolis estas, gėrėdamasis gamta, maudėsi. Besimaudantį jį Nemuno bangos nunešė į netoliese esantį sūkurį ir panardino, bet išnerti jau negalėjo. Ir gal būtų jau iš ten niekad neišnėręs, bet gerų žmonių ir pirmosios pagalbos greitumo dėka, jis liko sveikas ir linksmas kaip ir buvęs. Tai įvyko š. m. VII.22.

A. Rinkevičiūtė.

Tuo pačiu reikalu redakcija yra gavusi ir kitą korespondenciją:

Pėsčiomis per Lietuvą dabar keliauja vienas estų skautas, studentas kultūrtechnikas. Nuo Panevėžio iki Alytaus jį palydėjo Panevėžio skautas vytis Vytautas Černiauskas, Skautų Aido platinimo I premijos laimėtojas. Merkinėje, Nemune besimaudydamas, skendo tasai estas kelionininkas, bet jį Černiauskas išgelbėjo. Atgaivintam estui teko pagulėti Alytaus ligoninėj.

Skenduolis tiek buvo apsilpęs, kad sparčiai teko gabenti į Alytaus ligoninę, kur per savaitę pasveiko. *M. G.*

MARIJAMPOLĖS SKAUTŲ TUNTAS

Atliko kelionę.

Š. m. VI.18 5 Marijampolės jūros skautų laivo *Albatroso* skautai išvyko į kasmetinę (iš eilės jau V-ąją) tradicinę kelionę Nemunu Alytus — Kaunas. Kelionę surengė laivo vadas vyr. valt. K. Čekanavičius, o vadovavo vyr. valt. J. Penčyla.

Į Kauną atvyko VI.25; pakeliui buvo ilgiau sustojama kiekvienoje gražesnėje vietoje. Baidares į Alytų ir iš Kauno į Marijampolę pervežė geležinkeliu.

Kelionė pavyko labai puikiai, nes vėjas ir oras buvo palankūs.

Tauragės skautų tuntas.

Šarūniečiai iškylauja.

Š. m. šarūniečiai surengė jau dvi iškylas; pirmoji buvo VI.28 — 30 d. Oko miške, o antroji VII.8 — 11 d. Pajūrio pušyne.

L. B-nas.

PANEVĖŽIO SKAUTŲ TUNTAS

■ *Kun. Lindės-Dobilo sk. vyč. būrelis.* Šiais metais būrelis pradėjo gyvai veikti. Ruošiamasi vyčių egzaminams ir įžodžiui. Būrelio nariai aktyviai dirba už būrelio ribų. Draugovėse eina įvairias pareigas, daugumas draugininkų bei jų pavaduotojų.

Pažymėtinos brolių pskltn. *V. Slapšinsko* ir *E. Vanago* pastangos organizuoti miesto prad. mok. Nr. 1 jaunesniųjų skautų ir skautų draugoves.

Jaunesniųjų skautų, kuri pasivadino *Pilėno Margio* dr-ve, šiandien jau turi 30 su viršum skautukų ir brol. Vanago dėka, pilnai paruošti egzaminams, o 4-tos skilties skiltininkai jau puikiai praveda skilties sueigas.

Skautų, kuri pasivadino *Algirdo* dr-ve, taip pat turi 30 su viršum narių ir jau pilnai sutvarkyta.

Būreliui vadovauja sk. vyt. vyr. skltn. *B. Zingbergas,* kuris savo žiniomis, prityrimu ir maloniu jumoru įstengia mus „diktatoriškai" valdyti. *Čarlis.*

M. Kyberis. Išvertė *O. Saulaitienė.*

Kelias į dykumą

(Pradžia 13 — 14 nr.).

Įvykių grandis.

— Tiesa, aš valgiau kiaušinius, kurie man nepriklausė, — sakė voveraitė ir perbraukė koja per savo snukutį, lyg norėdama nutrinti skaudų atsiminimą, — bet aš to nebedarysiu, nes nenoriu nuskriausti paukščių. Aš iki šiol nepagalvodavau apie tai, bet nuo šios dienos eisiu vyresniojo brolio keliais.

Nuostabu, kad toks mažas padaras pasako tokius didžius žodžius, bet įvykių grandyje kiekviena mažiausia permaina labai svarbi.

Bet ir šiaip voveraitė daug padarė po to, kaip ji pagijo. Ji šokinėjo nuo vieno medžio į kitą ir skelbė radusi vyresnįjį brolį, kuris jai aptvarstė kojelę, ir dar kitą, kuris ją pagydė. Išgirdę šią neįtikėtiną naujieną voveraičių būriai ėmė rinktis prieš brolio Imanuelio trobelę — pirma artimesnės giminaitės, paskui ir pažįstamos, visos uogų ir riešutų nešinos. Juk reikėjo atlyginti už tai, ką viena iš seserų patyrė! Tai buvo brolio Imanuelio ir voveraitės atsarga žiemai. Gudrus žvėrelis mokėjo susmeigti grybus ant šakos ir džiovinti juos, tuo būdu patarnaudama visų sesučių labui.

Bet ir kitiems žvėrims brolis Imanuelis padėdavo. Jie jo nebebijojo, nes voveraitė atsakydavo už jį ir iškilmingai pakėlė letenėlę, pasižadėdama nebeplėšti svetimų lizdų. Ši priesaika padarė paukščiams didelį įspūdį, ir jie suprato, kad miško trobelėje įvyko kažkas nepaprasta. Brolis Imanuelis taip pat įkėlė kelis iškritusius paukštelius į lizdus, ir jų tėvai, atskridę padėkoti, giedojo kuo gražiausiai. Kiti sukrovė savo lizdus trobelės pastogėje ir supo vienišą žmogų visokeriopa gyvybe. Brolis Imanuelis taip pat padėjo bitei, nukritusiai ant nugaros, atsikelti, ir neužilgo atvyko bičių delegacija, nutūpė ant vienuolio apsiausto, ir vyriausioji tarė: — Dėkojame tau už gerą darbą ir pranešame, kad visada esame pasiruošusios aprūpinti tave medumi.

Brolis Imanuelis priėmė malonų pasiūlymą, nes bitėms medaus pakako, o jam jis buvo skaniu maistu.

Stirna atbėgo ir pasiūlė savo pieną už tai, kad brolis Imanuelis ištraukė jos mažučio koją iš spąstų. Imanuelis padėkojo, bet atsisakė imti pieno.

— Nepamiršk manęs, — pasakė stirna, — gal, kam nors reikės pagalbos. Tada aš tau parūpinsiu pieno.

Kasdien labiau aiškėjo, kaip ankštai viskas surišta šiame pasaulyje ir kaip žmogus nusidėjo, pertraukęs tą ryšį. Tiktai laukiniai žvėrys tebevengė brolio Imanuelio. Jie tikėjo voveraitės, paukščių ir bitės pasakojimams, bet, žmogus lieka žmogumi, jis per daug pavojingas, kad juo galėtumei taip greitai pasitikėti. Jie jo nepuldavo, bet ir nesisveikindavo, kai jis juos sveikino, bet Imanuelis buvo ramus ir laukė. Jis gyveno vyksmų grandyje ir jautė versmę, einančią per visą kas gyva.

Dažnai Imanuelis nueidavo miško gilumon ir prieidavo rubežių, kur prasidėdavo žmonių žemė. Taip toli voveraitė jo nelydėdavo: ji pasilikdavo namie, tvarkydavo riešutus, mankštindavosi trobelės stoge arba pasikviesdavo svečių kankorėžių griaužti.

Kartą, šitaip pasivaikščiodamas, brolis Imanuelis sutiko žmogų. Ilgą laiką jis nebuvo žmogaus matęs, ir todėl jam atrodė, matąs iškraipytą savo tėviškės paveikslą. Tai buvo kažkas, kas traukė ir stūmė nuo savęs.

Vyras buvo vargingai apsirengęs ir turėjo apraišiotą ranką. Brolis Imanuelis pasveikino jį ir paklausė, ar jis susižeidęs.

Vyras nustebęs pažiūrėjo į jį. Brolis Imanuelis pamiršo senai nebegyvenęs tarp žmonių, turįs suplyšusį apsiaustą ir esąs apaugęs plaukais.

— Aš sau ranką suspaudžiau, — atsakė žmogus rūkščiai.

Brolis Imanuelis ramiai pažiūrėjo į jį savo vidinėmis akimis, kurių anas neturėjo.

— Tu įkišai ranką į spąstus, pastatytus žvėrims gaudyti, — pasakė jis. — Tai buvo aikštelėje, kur auga jauni beržai ir šaltinis veržiasi iš uolos. Pas šį šaltinį žvėrys Dievo valia ateina gerti, bet ne tam, kad žmonės juos gaudytų.

— Iš kur tu tai žinai? — paklausė žmogus.

— Dievo dvasia ir žmonių blogumas man tai sako, — atsakė brolis Imanuelis. — Aš pats išlaisvinau žvėrelį iš tokių spąstų. Dabar jis gyvena su manimi ir yra mano brolis.

— Ar tu moki regėti, — paklausė žmogus, ir jis nežinojo, ar jame kalbėjo baimė arba džiaugsmas.

— Niekas nemoka regėti, — atsakė brolis Imanuelis, — niekas iš žmonių tarpo. Bet tuos mažuosius reikalus, apie kuriuos tu kalbi, aš taip aiškiai permatau, lyg jie būtų iš stiklo.

— Nemažas reikalas, ar mano ranka pasveiks ar ne, — atsakė vyras, — būčiau labai dėkingas, jei man tai pasakytumei.

— Ji nesugis, jei statysi žvėrims spąstus, kuriuose jie susilaužo letenėles, — atsakė vienuolis, — bet ji sugis, jei užkasi visus spąstus žemėje, kad niekas tavo mažesniųjų brolių nenukentėtų.

— Ką man liepi, negaliu daryti, — atsakė vyras. — Gyvenu iš to, kas pakliūva į mano spąstus. Esu paikas žmogus iš pat vaikystės, ir niekas man neduoda kito darbo.

Žmogus buvo paikas, bet, gal, tai buvo gerai, nes tie, kuriuos vadina išmintingais, negali suprasti įvykių grandies.

Brolis Imanuelis paėmė paikąjį žmogų už rankos ir paaiškino jam ryšį tarp viso, kas įvyksta šiame pasaulyje. Vyras suprato, kaip viskas surišta tarp savęs ir kaip žmogus nutraukė grandį ir kaip jaunesnieji broliai tikisi susilauksią žmogaus pagalbos. Jis suprato visa tai ir labai nuliūdo, nes dvasioje matė jaunesniuosius savo brolius, iškėlusius sužalotus sąnarius ir kaltinančius jį nužudžius savo brolius.

— Aš nebegalėsiu statyti spąstų, — pasakė jis tyliai ir beviltiškai, — bet kuo man misti? Esu vargšas ir paikas, ir žmonės juokiasi iš kiekvieno mano pradėto darbo.

— Daryk, kaip tavo širdis tau liepia daryti, — pasakė brolis Imanuelis, — ir bažnyčios ir karaliai ieškos tavo darbą. Telaimina Viešpats tavo kelią, mielasis broli, nes tu eisi vyresniojo brolio pėdomis. Daug jėgų slepiasi įvykių grandyje tam, kuris ją pamatė.

Ir jie atsisveikino.

— Kur galėsiu tave pamatyti? — paklausė vyras. — Gal būt, man reikės tavo patarimo arba tavo pagalbos, nes man atrodo, kad nuo šios dienos būsiu vienišas tarp žmonių.

— Ieškodamas manęs rasi kelią, — atsakė vienuolis, — bet tu iš tiesų kurį laiką būsi vienišas. Kuris laikas nieko nereiškia, mielas broli, jei gerai pagalvoji.

Ir brolis Imanuelis nuėjo į mišką, paikasis gi užkasė visus spąstus ir, grįžęs namo, turėjo sveiką ranką. Jis niekuomet nebegaudė žvėrių ir atkakliai priešindavosi, jei jam liepdavo statyti spąstus.

— Jis neteko proto, — kalbėjo žmonės ir patys statydavo spąstus. Bet nuėję, jie jų neberasdavo: paikasis juos visus susiieškodavo ir užkasdavo. Niekam kaime neatėjo į galvą, kad tai galėjo būti jo darbas, ir jie liovėsi gaudę žvėris.

Kurį laiką paikasis buvo labai vienišas ir vargingas. Žmonės jam pasigailėdami duodavo duonos kąsnelį, bet darbo neduodavo, nes laikydavo jį bepročiu. Buvo ir tokių, kurie šaipėsi iš jo... Bet jis ramiai laukė, nes žinojo, kad jo ranka per vieną dieną pagijo.

— Kuris laikas nieko nereiškia, — kartodavo jis sau, ir vis dėlto buvo sunku.

Kartą jis paėmė peilį ir užsimanė išdrožti vieną iš figūrų, kurias jis matydavo po tos dienos, kada jis užkasė spąstus. Jis drožė įtempęs visą dėmesį, norėdamas laiką praleisti, bet kuomet jis baigė drožęs, jis rankose laikė meno kūrinį, ir žmonės gėrėjosi juo. Jis išdrožė naujų figūrų bažnyčiai, jo vardas pasklido visame krašte, vienuolynai ir karaliai ieškojo jo darbą, ir jis buvo aukštai gerbiamas.

Visi vadino jį meistru, bet jis liko tylus ir kuklus kaip buvęs. Juk jis buvo matęs sąryšį tarp įvykių šioje žemėje ir žinojo einąs vyresniojo brolio keliais. Jis žinojo, kad didysis menas yra tiktai Dievo kūrinių matymas, Dievo malonė, arti Dievo ir toli nuo šio pasaulio gudrybių. Jis taip pat nujautė, kad visų jo išgelbėtų žvėrių nagingumas perėjo į jo rankas. Toks nuostabus šis pasaulis, jei matai jį matančiomis akimis ir toks nuostabus įvykių sąryšis.

Lokė ir jos vaikas.

Brolis Imanuelis ir voveraitė dirbo darže. Jis kasė žemę atsineštu kastuvu, ir voveraitė atsargiai įmesdavo sėklų grūdus į mažas skylutes ežėse arba rinkdavo sėklas žiemai. Atsarga buvo kukli, bet jos turėjo pakakti ir mažiems svečiams, nieko neturintiems šaltam laikui.

Skruzdžių pulkas apsigyveno netoli trobelės ir pažadėjo bičių medaus neliesti. Keli ežiai pasisiūlė žemės darbams Kitų ypatingų gabumų jie neturėjo, bet jų maži vaikučiai buvo labai juokingi, ir brolis Imanuelis leido jiems gyventi savo darže. Didieji ežiai uoliai bėginėjo šen ir ten ir stengėsi padėti kasti, o mažyčiai gulėjo pievoje ir šildėsi saulėje. Tai buvo labai gyva šeima. Jie nuolat kartodavo niekad negriaušią brolio Imanuelio morkų, nors jų kvapas jiems ir kuteno nosis. Bet brolis Imanuelis padalindavo savo maisto atsargą ir duodavo ežiams morkų ir skruzdėms medaus, tačiau tiktai sekmadieniais.

Taip dienos ir naktys praeidavo ir vienuolis jautėsi vis labiau sutampąs su gyvybe aplinkui. Kartais paikasis, tapęs meistru, ateidavo jį atlankyti. Jis rasdavo kelią tokiu pat tikrumu, tartum būtų juo visą amžių ėjęs. Jam net nereikėjo kelio ieškoti. Jis atnešdavo duonos, kelis įrankius ir šiurkščios medžiagos vienuolio drabužiams. Kitą ko brolis Imanuelis nenorėjo turėti: per giliai jis įsitikino, kad rūpindamasis savim ir gyvendamas pagal gamtos įstatymus tampi nauju žmogumi. Žmonijos istorijos vaikystė dar kartą praeina pro mūsų akis, ir žemė atro-

Galingas, didis mūsų Dievas,

do jauna, kaip pirmąją savo atsiradimo dieną.

— Norėdami eiti pirmyn, turime grįžti tolimą kelią, — sakydavo vienuolis paikajam, tapusiam meistru, — daug tūkstančių metų turime grįžti, kad pažintume šiandien veikiančias jėgas. Turime paskęsti viduje. Mūsų kūnas turi būti lankstus ir lengvas kaip augalas, arti susijęs su žeme, bet vis dėlto nepririštas prie jos ir nepažįstąs jokių geidulių. Mūsų sielai kūnas teturi būti kevalas, kuriame ji slepiasi, kaip peteliškė gėlės taurelėje.

— Tai labai sunku, — atsakė antrasis.

— Tik pradžioje sunku, — pasakė brolis Imanuelis, — nes didžioji vienuma mus apima, bet paskui viskas, tiesą pasakius, labai lengva. Šiandieną žiūrėdamas į žmones, žvėris, medžius ir gėles, matau jų spalvas ir pavidalus, bet už to regiu Galią, sutvėrusią pasaulį. Medis šalia mūsų permatomas, tartum būtų stiklinis: už jo nuostabios žievės, šakų ir lapų matau didį Kūrėją, mūsų Viešpatį.

— Ak, kaip norėčiau eiti tavo keliais, — atsiduso paikasis.

— Ar neini mano keliais, kurdamas tai, ką tavo siela mato, kad kiti galėtų gėrėtis paprastomis akimis? — atsakė brolis Imanuelis. — Ar nesukeli tuose žmonėse, kurie dar miega, norą atpirkti savo kaltes? Vyresniųjų brolių keliai skirtingi, bet jie gyvi mūsų ilgesyje, kuris kituose tebemiega: atkurti pasaulį tokį, koks jis buvo pirmomis dienomis, kokį jį Viešpats sukūrė.

— Kada tas bus, mielasis broli? — paklausė paikasis.

— Laikas nieko nereiškia, mielas broli, — atsakė vienuolis, — todėl ta naujoji žemė gali gimti už šimtų, už tūkstančių metų, bet ji tikrai gims iš ilgesio ir atgailos ir meilės dvasios. Todėl turime budėti ir žadinti tuos, kurie miega.

— Dažnai nežinau, ką kurti, — pasakė antrasis. Meistrai dažnai taip skundžiasi Tie, kurie nėra tikri meistrai, to niekad nesako.

— Turi kitus šaukti ir sekti tuo, kuris tave šaukia: jis visada bus šalia tavęs, kai reikės. Eik dabar namo, mielasis broli, ir sukurk tojo paveikslą, kurį sutiksi kelyje. Mes visada randame, ko ieškome, kai siela grįžta namo.

Tada paikasis nuėjo namo, ir miško gilumoje jis sutiko žmogų, vaikščiojantį skaisčioje šviesoje. Vilkas ir eriukas lydėjo jį, ir miško paukščiai tupėjo ant jo pečių. Ir paikasis sukūrė gražiausią savo kūrinį, Šventojo Pranciškaus paveikslą.

Brolis Imanuelis grįžo į savo trobą ir atsigulė. Voveraitė jau miegojo savo lizde po Išganytojo kryžiumi. Tamsi naktis supo mišką ir pievas, ir danguje žėrėjo žvaigždės. Brolis Imanuelis nemiegojo, jis budėjo ir žiūrėjo į žvaigždžių raštą pro savo mažą langelį.

Buvo jau vėlu, kada kažkas pabeldė į duris. Niekas niekad dar nebuvo ardęs nakties miego, taigi, kas ten galėjo būti? Brolis Imanuelis galvojo apsirikęs, bet atsikėlė nuo savo guolio ir nuėjo atidaryti duris. Nakties tamsoje jis pamatė milžinišką šešėlį ir pažino didelę lokę. Kitas žmogus būtų išsigandęs, bet brolis Imanuelis pamatė, kad ji vedėsi savo sergantį vaiką.

— Girdėjau, kad tu mūsų vyresnysis brolis, — tarė lokė labai kukliai, — mano vaikas serga, gal, galėtumei jam padėti.

Brolis Imanuelis paėmė lokiuką į glėbį ir paguldė jį savo guolyje. Mažasis žvėrelis visai nesipriešino, ir lokė lėtais žingsniais pasekė paskui.

— Išmėginome visas mums žinomas žoles, — pasakė ji, — bet šį kartą nieko nepadėjo.

— Yra dar kitų žolių, mieloji sesute, — atsakė vienuolis labai maloniai, — dabar jūs dar sergate, bet ateis laikai, kada nebesirgsite.

Voveraitė prunkšdama pabudo.

— Mieloji sesele, — pasakė jai brolis Imanuelis, — eik ir surask man raudoną gėlelę, žydinčią erškėtkrūmių kelyje ir pašauk stirną, nes man reikia ligoniui pieno.

Voveraitė išnyko tamsoje, ir brolis Imanuelis rūpestingai užklojo lokiuką.

— Mes nepažįstame tos gėlės, — pasakė lokė.

— Jūs ją kada nors pažinsite, — atsakė vienuolis, — ji auga kelyje, kuriuo vyresnieji broliai eina.

Jis atriekė duonos, užtepė medaus ir pasiūlė lokei užvalgyti. Bet lokė nenorėjo valgyti, nes jai rūpėjo jos vaikutis.

— Valgykime drauge, — pasakė brolis Imanuelis. — Ši duona tave sustiprins, ir mudu nuostabiai sujungs.

Tada lokė paėmė duoną, ir jie abu suvalgė tą pačią riekę. Brolis Imanuelis atsisėdo šalia savo guolio ir pradėjo drožti rutulį.

— Ar tai burtai? — lokė priėjo arčiau. Jos širdyje gyveno rūpestis savo mažyčiu.

— Ne, tai ne vaistai, — atsakė brolis Imanuelis labai draugiškai, — vaistus mums atneš voveraitė. Bet čia žaislas, kuriuo tavo vaikutis ryt rytą pasveikęs žais.

Tada lokė palaižė rankas, kurios drožė jos vaikui žaisliuką, ir patikėjo, kad brolis Imanuelis jos vyresnysis brolis.

Tuo tarpu voveraitė atnešė raudonąją gėlę, augusią erškėtkrūmių kelyje, ir stirna stovėjo prie trobelės durų. Brolis Imanuelis išėjo pas ją.

— Dėkoju tau, kad atėjai, — pasakė jis, — norėčiau pieno lokei ir jos vaikui.

— Lokiams nenoriu duoti pieno, — pasakė stirna, — jie ne kartą puolė mano seseris miške.

— Tiesa, — pasakė brolis Imanuelis, — bet, matai, jos vaikutis negalės pasveikti, jei neduosi jam savo pieno. Tu eisi vyresniojo brolio keliais, jei duosi, ko prašau. Aš taip pat einu tais keliais, šiaip nedrįsčiau kreiptis į tave.

Tada stirna davė pieno, ir brolis Imanuelis jai nuoširdžiai padėkojo. Kad ji davė savo pieno, buvo didis dalykas, bet dar didesnis buvo, kad ji sunėrė vieną grandį įvykių eigoje ir priartino naujojo pasaulio kūrimo laiką.

Brolis Imanuelis įmerkė raudonąją gėlę į stirnos pieną ir padavė ją lokiukui. Lokiukas išgėrė visą puodelį ir giliai užmigo.

— Stirna, kurios seseris tu dažnai puldavai miške, davė tau šį pieną, — pasakė brolis Imanuelis lokei. — Rytoj tavo vaikas bus sveikas.

Lokės širdyje vyko kažkas, ko ji dar niekad nebuvo patyrusi. Tai buvo nuostabi naktis.

— Mes niekad nebepulsim nei stirnų, nei jų vaikučių, — pasakė lokė, — aš tai papasakosiu visiems lokiams, ir jie viską supras.

— Dabar tu gali miegoti, — pasakė brolis Imanuelis, — aš budėsiu prie tavo vaiko.

Lokė atsigulė prie vienuolio kojų, giliai atsikvėpė ir užmigo.

Rytą ji pabudo ir pamatė lokiuką išdykaujant ir žaidžiant mediniu rutuliu troboje. Mažytis urzgėjo iš malonumo, nes žaislas buvo labai gražus.

Pamačiusi, kad jos vaikas pagijo, lokė padėkojo voveraitei už vargą ir broliui Imanueliui už stebuklingą išgydymą.

(Tęsinys 347 psl.).

STOVYKLA LOBIŲ SALOJE

(Tęsinys iš 337 psl.).

— Nenorėčiau grįžti į stovyklą nieko nepešęs, — pasakė Kazys, atsidusęs, — bet netenku vilties ką nors rasti.

Jonas, patylėjęs valandėlę, tartum nebūdamas tikras, ar teisingai galvoja, atsakė:

— Kažkur esu skaitęs, kad žmogus, norėdamas suklaidinti kitus, eina atbulas.

Kaziui patiko ši mintis.

— Tikrai galėtų taip būti, drauguži. Bet ką jis norėjo suklaidinti? Mus? Gal būt. Bet jeigu jis išplaukė namo, jam nebuvo reikalo vargti.

Jonas vėl patylėjo, ir jam dar įdomesnė mintis atėjo į galvą.

— Gal, tavo dėdė nori mus pabaidyti?

— Dėdė? Bet kam? — Kazys nenujautė, ką jo draugas norėjo sakyti.

— Tavo dėdė labai domėjosi mūsų Lobių sala, tiesa?

— Taip.

— Jis taip pat vadino mus Robinzonais, ir, jeigu atsimeni, Robinzonas rado žmogaus kojos pėdsakus smėlyje. Tavo dėdė...

— Norėjo pridėti romantikos prie pirmosios mūsų dienos saloje ir paliko pėdsakus smėlyje. Jis atvyko anksti rytą ir nuėjo į miškelį, bet... kaip jis grįžo ir išplaukė?

— Jis pirmuosius pėdsakus tyčia padarė aiškius, kad suintryguotų mus, o paskui rinkosi kietą žemę ir šiaip buvo atsargus. Gal, net braidė vandeniu. Jam tikriausia rūpėjo pamatyti, kaip mes įsirengėme.

— Viskas gali būti. Bet aš siūlau dar kartą nueiti prie kranto ir pažiūrėti į pėdsakus. Beveik pradedu tikėti, kad tu atspėjai paslaptį.

Nuėję prie ežero kranto, berniukai atsiklaupė, kad galėtų geriau ištirti pėdsakus.

— Ar matai, kad kulnys labiau įsispaudė už pirštus, — pastebėjo Kazys, — jei jis būtų normaliai žengęs, būtų buvę atvirkščiai. Čia kulnys išspyrė, o pirštai iškapstė smėlį. Dabar tikiu, kad žmogus ėjo atbulas ir kad tas žmogus buvo dėdė.

— Kaip įdomu. Žinai, Kazy, tylėkime iki vakaro: prie laužo viską papasakosime, — pasiūlė Jonas.

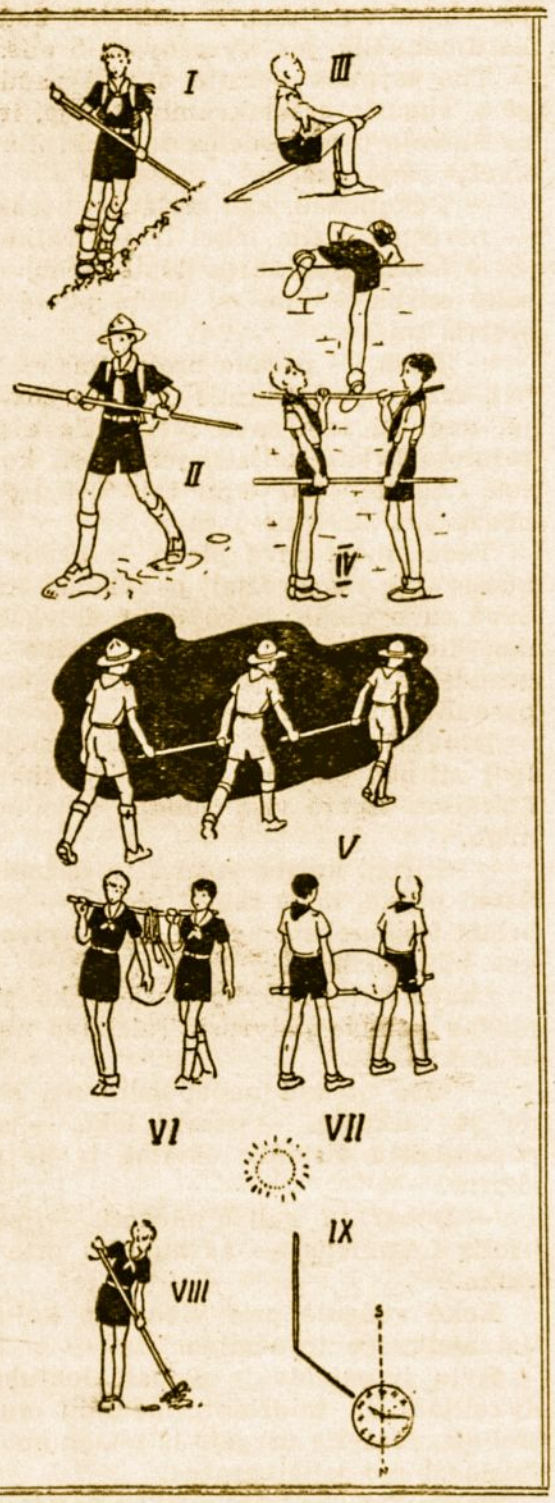
— Labai gerai sugalvota, — pagyrė skiltininkas. — Bet jeigu mes klystame? Jei vyras dar saloje?..

— Iki vakaro viskas paaiškės, — atsakė Jonas. — Jei žmogus dar saloje, jis turės išvykti, ir greičiausia jis padarys tai temstant arba sutemus. Tada budėsime arba paruošime kokius nors spąstus.

— Tu puikus išradėjas, bičiuli, — nusikvatojo Kazys, — bet tavo išradimas geras. (B. d.).

Teisinga Jojo išmintis.

SKAUTO LAZDA

Kiekvienas skautas turi turėti atitinkamo dydžio, savo ūgiui pritaikytą, lazdą, išmargintą ir papuoštą. Ant tokios lazdos gali būti paženklinta net visa skautavimo istorija. Tikroji tradicija reikalauja, kad lazdą išsipiautų bei išmargintų pats jos savininkas.

Be „asmeninių" lazdų, mums būtinos ir „techniškos" lazdos įvairiems užsiėmimams ir sueigoms. Geriausiai, kad jos būtų padarytos iš lazdyno (su žieve) ir siektų ligi 1.80 m. Tokios lazdos taip pat kaip ir palapinės sudaro draugovės inventorių.

Lazda vartojama: 1) žygyje, 2) pirmoje pagalboje, 3) pratimuose — gimnastikoje, 4) tvarkai palaikyti ir 5) patogumams.

Žygio metu lazda mums padeda: lygioje vietoje, kopiant į kalnus ir nuo jų nulipant (1 br.), šakoms nustumti — pašalinti einant per tankų mišką, lygsvarai palaikyti pereinant upę (2 br.), poilsiui (3 br.). B ū t i n a: lipant per tvorą (4 br.), šokant per griovį, vandenų giliui išmatuoti, naktinių žygių metu keliui surasti, lazdų grandžiai sudaryti, kad nakties metu nepriseitų paklysti (5 br.). P a l e n g v i n a: sunkius daiktus nešti — vartojant vieną lazdą (6 br.) ar kelias ir pasidarant neštuvus (7 br.), popiergalių rinkimą su apkaltu galu (8 br.), orientavimąsi su laikrodžio ir saulės pagalba (9 br.). (Paaiškinimas: įbesti lazdą, mažąjį laikrodžio rodyklį atsukti lazdos šešėlio kryptimi, nutaikyti kampą, kuris atsiranda su skaičiu 10, šio kampo bisektrinė rodo žiemių — pietų kryptį).

Stovykloje lazda būtina, kai neįmanoma kirsti medžių — palapinių atramoms, pastogėms įrengti, virtuvėms, stalams, vėliavos stiebui, įvairiems surišimams (10 br.), stovyklos rajonui aptverti, duonai kepti (11 br.), antklodėms išdulkinti.

Pionierių — miškininkų reikalams: lapinei statyti, stebėjimo punktui įrengti, tilteliams ir sieliams statyti, persikelti per vandenis su lasso pagalba (12 br.), laiptams įrengti (13 br.).

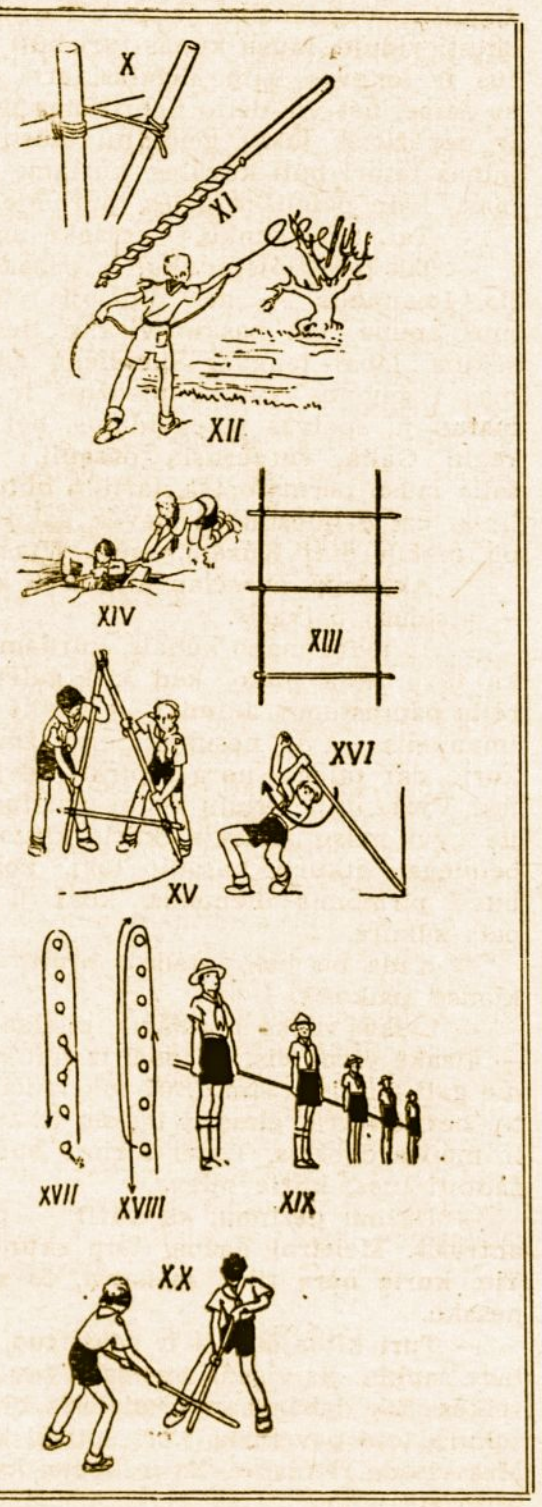
Pirmoje pagalboje lazda būtina, kad būtų galima padaryti neštuvus, lūžimų atveju surišimams, improvizuotiems ramsčiams sudaryti, gelbstint įlūžusius lede (14 br.), langams išdaužyti gaisro metu, ištikus potvyniui įvairiems liepteliams statyti, grandims sudaryti, kai neturima virvės kopiant į kalnus.

Pratimuose: lazda pravers žaidimų aikštelei paženklinti, linijoms ir ratams apibrėžti (15 br.), tramplynui statyti, ieties mėtimui, pratimams su lazda, lasso mėtymui, įdomesniems pratimams (16 br.): atremti lazdą į sieną, perlįsti pro lazdos apačią, visą laiką laikant ją rankose. Juo trumpesnė lazda, juo įdomesnis ir pats pratimas.

Žaidimuose. Yra nesuskaitoma eilė žaidimų, kuriuos gali žaisti visa draugovė ar paskira skiltis lazdomis.

1) 17 br.' *skilčių kolonoje po vieną.*

Davus ženklą pirmutinis skautas bėga iki už 10 m padėtų lazdų, jas paima ir išdalina kiekvienam skilties skautui eidamas iš kairės pusės, o po to iš dešinės pusės visas lazdas surenka ir nuneša atgal. Jam grįžus į savo vietą tą patį atlieka antrasis skautas, tada tretysis ir t. t. Laimi toji skiltis, kuri visa tai atlieka pirmoji, neišmesdama iš rankų nei vienos lazdos.

2) 18 br.:

Davus ženklą pirmutinis skautas „spaudžia" iki už 10 m padėtų lazdų ir, vieną iš jų paėmęs, siunčia ją pirmyn iš vienos į kitą ranką iš kairės pusės ir atgal dešine puse, po to nuneša lazdą į vietą ir sugrįžęs eina į kolonos galą. Sekantieji skautai atlieka tą patį. Laimi toji skiltis, kuri žaidimą greičiausiai atlieka.

3) 19 br.:

Skiltys sustoja viena prieš kitą lazdos nuotolyje. Atlikti įvairius judesius, bendrus ir skirtingus. Priešais stovintieji atlieka tą patį judesį.

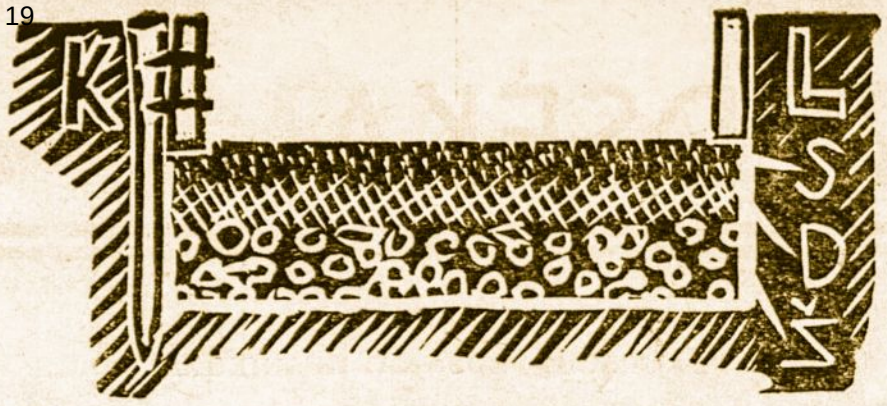
4) Skiltys sustoja viena prieš kitą 2-jų žingsnių nuotolyje. Davus ženklą skautai leidžia savo lazdoms lengvai kristi. Priešais stovinčiam krintančią lazdą reikia sugauti. Po to pažengus vieną žingsnį atgal lazdos kritimas kartojamas, priešais stovinčiam stengiantis ją sugauti, po to vėl dedamas žingsnis atgal ir t. t. Laimi toji pora, kuri ilgiausiai pajėgia krintančią lazdą sugauti.

1938 m. lapkričio mėn. pabaigoje viena skautų draugovė išvyko iškylon. Šį kartą skautai vietoje skautiškų lazdų pasiėmė hokejo lazdas. Ir — kaip ten beatsitiko, kad pačiame žaidimo įkarštyje vienas iš skautukų išsinarino koją; visų „nepakenčiamos" skautiškos lazdos šį kartą būtų buvusios labai naudingos. Gal kartais minėtoji draugovė galėtų parodyti būdą, kaip iš hokejo lazdų būtų galima pasidaryti neštuvus?

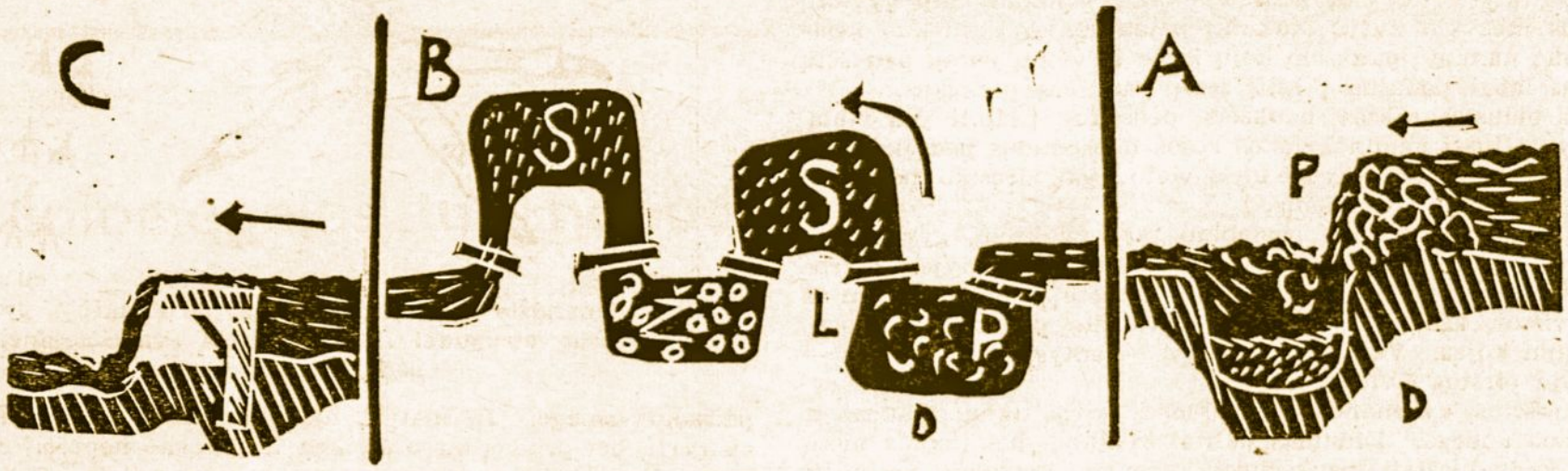
B.-P. aprašydamas skautą pažymėjo, kad skautas be lazdos yra tiktai pusiau aprengtas. Netenka laikytis nusistatymo, kad lazda žygio metu yra tik nereikalinga našta ir apsisunkinimas. Pažvelgę į istorijos lapus galime pastebėti, kad pradžioje lazda atstojo ginklą, vėliau tapo neatskiriamu žmogaus palydu ir galiausiai tapo autoriteto ir galios simboliu (skepetras).

Mūsų bočiai lazdomis ir buožėmis gindavosi nuo priešų. Senieji graikai taip pat be lazdų neapsieidavo; jaunuoliai turėdavo ilgesnes, o suaugę — lenktais galais lazdas. Net ir Olimpo dievai buvo „apsiginklavę" lazdomis. O viduramžiais nei vienas maldininkas nepradėdavo savo kelionės be lazdos. Ir mūsų miškininkai, kaimo paštininkai, keliautojai, čiuožėjai taip pat neapsieina be lazdos.

Kaip filtruoti drumstą vandenį

PIŪVIS A: P — pylimas, D — duobė, pripildyta smėlio. PLANAS B: matyti pylimas, duobė, lentos L, skiriančios atskirus baseinus. S — smėlis, Ž — stambus žvyrius. PIŪVIS C: kad būtų patogiau semti vandenį, lentų pagalba srovė užtvenkiama ir, krentant žemyn, sugaunama į indą. Tekmės kryptis visur parodyta strėlele.

Pirmiausiai užtvenkime upelį ir padarykime vandenkritį — krioklį, 50—80 cm aukštumo. Kad mūsų tekmė nurimtų ir per sekančias filtravimo užtvankas tekėtų ramiai, turi apsimalšinti didesnėje, smėlio arba žvyriaus pripiltoje, dauboje. Tą rodo piūvis A.

Paskui srovę reikia nuvesti taip, kad tekėtų bent per tris filtravimo baseinus, kurie pakaitom bus pripildyti smėliu ir akmenukais. Kad kiekviena užtvanka bent šiek tiek paveiktų vandenį, vieną nuo kitos reikia atskirti lentomis taip, kad vanduo, tik kokia 10 cm aukščiau virš smėlio ar akmenaičių sluogsnio pakilęs, galėtų lietis į sekančią pertvarą. Baseinų skaičius — kuo daugiau, tuo geriau, bet reikia žiūrėti, kad sekantis būtų kiek žemiau už pirmutinį, kitaip vanduo stovės vietoje. Planas B rodo vaizdą iš viršaus.

Pertekėjęs keturias tvankas, vanduo, galime tarti, bus pakankamai tyras. Brėžinys C rodo įtaisymą — krioklelę, kokiu būdu galima gauti to vandens į indus, nenorint padaryti renkamosios duobės, nes tada, kartą pasėmus, vanduo susidrumsčia ir tenka laukti, kol vėl nusistovės.

Įsidėmėti: tokiu būdu galima nuvalyti drumstą vandenį nuo dumblo ir kitų pašalinių kūnų, bet pasitikėti, kad toks vanduo bus jau visai sveikas, negalima. Ir geriausiai perfiltravus, vandenį virinti vistiek reikia.

Algis Briedis.

SVEIKATOS PRIEŠAI.

Pavojų sveikatai sukelia:

Tamsa.
Drėgmė.
Dulkės.
Nešvara.
Svaigalai.
Rūkalai.
Nešvarus geriamasis vanduo.
Neprižiūrima kanalizacija.

Prieš šituos sveikatos naikintojus kovoti padeda:

Saulės šviesa.
Grynas oras.
Švara.
Santūrumas.

---

5) 20 br.:

Krūmais apaugusioje aikštėje skautai su užrištomis akimis ir apsiginklavę lazdomis artinasi vienas prie kito sau kelio ieškodami lazdos pagalba. Lazda paliestasis iš žaidimo išstoja. Laimi skiltis, turinti daugiausiai „gyvųjų".

Tvarkos palaikymas įvairių iškilmių metu. Lazda, kaipo skauto aprangos dalis, būtina garbės sargybose, eisenose, įvairioms grandims ir užtvaroms sudaryti.

B.-P. visuomet vartoja vyčio (nykščio) lazdą, argi mes būsime blogesni už jį?

R. V.

KELIAS Į DYKUMĄ

(Tęsinys iš 345 psl.)

— Aš vienas pats negalėjau pagydyti tavo vaiko, — pasakė brolis Imanuelis, — voveraitė ir stirna turėjo man padėti. Tiktai meilė gydo skaudžiausias žaizdas, mieloji sesute.

Ir lokė nujautė, ką brolis Imanuelis norėjo sakyti. Daug kartų nusilenkdama jam ir voveraitei — lokiukas padarė tą patį ir net padavė savo leteną, antroje jis laikė naująjį žaislą — lokė nuėjo namo.

Vėl viena grandis įvykių eigoje susinėrė: tai didis dalykas. Niekad lokiai miške nebepuolė stirnų, ir žvėrys nebevengdavo gyvenančio jų tarpe žmogaus, bet sveikindavo jį iš tolo ir žadėdavo vienas kito nebeplėšti. Bet ten, kur žvėrys parodė savo gerą valią, ten iš lauko veržėsi žmogus ir drauge su juo pražūtis.

(B. d.).

Išvertė *O. Saulaitienė.*

Kai kurie stovyklautojų darbų pavyzdžiai (iš š. m. skautų vadų kursų stovyklos muziejaus).

PĖDSĖKA

XX.

PAUKŠČIŲ PĖDSAKAI IR SNIEGAS.

Suskirstyti paukščių pėdsakus daug sunkiau kaip gyvulių pėdsakus, nes kai kurių laukinių paukščių kojos niekuo nesiskiria nuo naminių paukščių kojų ir be to vienų jaunų paukščių pėdsakai labai panašūs į kitų senų paukščių pėdsakus.

Svarbiausias raktas paukščio pėdsakui pažinti yra vieta. Radęs panašius į naminės vištos kojos nuospaudus pėdsakus toli nuo ūkio arba žmonių gyvenamos vietos, gali drąsiai spėti, kad juos paliko laukinis paukštis.

Svarbiausi skirtumai pastebimi tarp paukščių, gyvenančių medžiuose, gyvenančių žemėje ir gyvenančių vandenyje. Žvirbliai, strazdai ir panašūs paukščiai striksinėja abiem kojom iš karto; vištos, kurapkos, fazanai — vaikšto panašiai į žmogų, mainydami kojas. Vandens paukščiai — antys, žąsys, gulbės — suka kojų pirštus į vidų.

Paukščius, gyvenančius medžiuose, skiria tiktai didumas ir retkarčiais uodega. Didumas dažnai klaidina, bet tokiais metų laikais, kada mažieji paukščiukai užaugę, lengviau pastebėti skirtumą. Pvz., kikilis palieka mažus kojų pėdsakus ir truputį atspaudžia uodegą, žvirblio pėdsakai didesni už šnekučio, dar didesni ir šuoliai ilgesni. Visų šių paukščių kojų pirštai galuose plonesni.

Paukščiai, gyveną žemėje, dažniausiai turi daug platesnius tarpus tarp kojų pirštų. Tiesą pasakius, tarp jų beveik tiesus kampas. Be to, kiekvienas pirštas storokas iki pat nago. Fazanų ir kurapkų kojų pirštai ypatingai lygūs ir palieka aiškius pėdsakus; balandžių kojų pirštai šiurkštesni ir jų pėdsakai ne tokie aiškūs. Slankos pėdsakai dailūs ir panašūs į kitų paukščių pėdsakus, bet atidžiai įsižiūrėjus siur tur matyti mažos skylutės, kur ji ieškojo lesti.

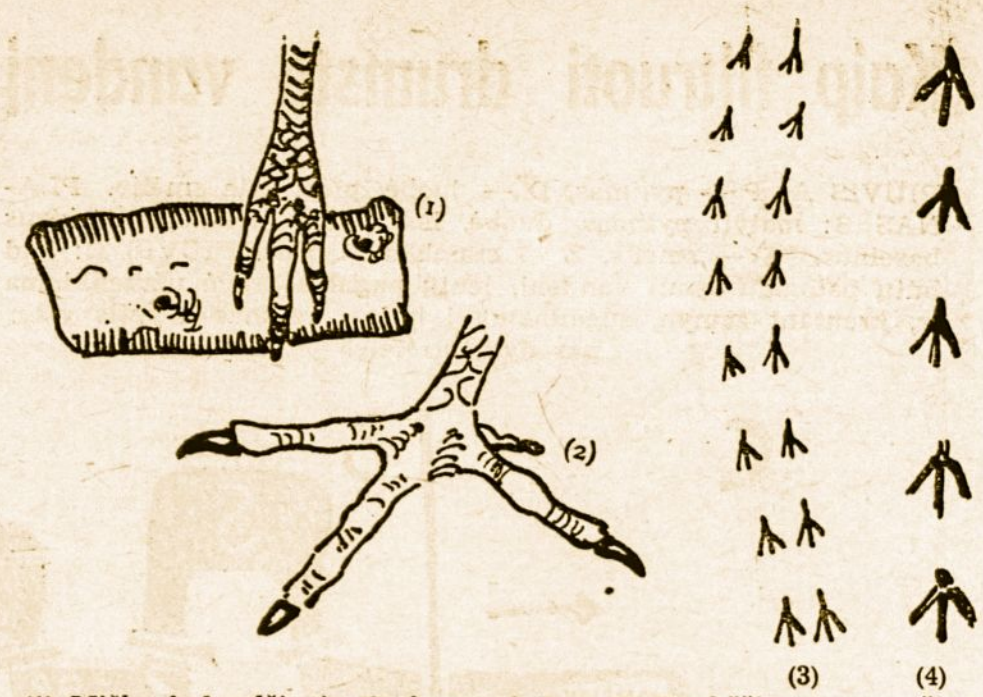
Vandens paukščių pėdsakai taip pat labai panašūs ir juos skiria tiktai didumas. Tarp kojų pirštų yra pelėkai, kurie juos aiškiai skiria nuo kitų paukščių. Žąsų pėdsakus tiktai tada galima skirti nuo ančių pėdsakų, jei jie randami vieni šalia kitų. Šiaip sunku pasakyti, kurie kieno pėdsakai.

Įdomu studijuoti įvairias žuvėdrų rūšis ir kitus jūros paukščius, kurių pėdsakai šiek tiek kitoki. Taip pat paukščių, gyvenančių balose, kojos savotiškesnės: pelėkai mažesni, bet pirštai ilgi ir gerokai išskėsti, kad būtų lengviau bristi.

Negalėdami pažinti paukštį iš jo pėdsakų, ieškome ženklų kitur. Plunksnų rasime paukščių maudyklėse smėlyje, ir takeliai nuves mus prie jų lesyklų. Vieta, kur paukštis ateina lesti, ir pats lesalas bus svarbūs daviniai paukščiui pažinti.

Prof. Ivanauskas 1931 m. išleido „Vadovėlį Lietuvos paukščiams apibūdinti“ ir pereitais metais pradėjo leisti didelį veikalą „Lietuvos paukščiai“. Paukščių pėdsekys, norėdamas kuo įdomiausiai išnaudoti laiką, stengiasi įsigyti šias knygas.

Be abejo, sniegas geriausiai atspaudžia paukščių pėdsakus. Kartą išėjome į gamtos iškylą ir užtikome kurapkų porelės

(1) Miško balandžio ir (2) fazano kojos. (3) Paukščio, gyvenančio medyje, pėdų atspaudai. (4) Paukščio, vaikščiojančio žeme, pėdų atspaudai.

pėdsakus sniege. Ji, matyti, ėjo į žemės įdubimą, tikėdamasi atsigerti, bet prūdas buvo užšalęs, ir ji nieko nepešė. Tada kurapkos nebesutarė ir kiekviena nuėjo savo keliais. Bet neužilgo viena iš jų pagalvojo: „Mano draugas ne toks jau blogas, nors kartais ir suklysta“, ir nutarė grįžti. Pėdsakai prisiartino prie draugo pėdsakų, bet draugas buvo įžeistas ir nesutiko taikytis. Vėl pėdsakai vedė į priešingas puses. Bet už kelių metrų pėdsakai ėmė artėti iš abiejų pusių, kol visiškai suartėjo. Toje vietoje sniegas buvo išmindžiotas, ir matyti sparnų ženklai. Toliau pėdsakai nutrūko, nes porelė, matyt, laiminga nuskrido.

Sniege atsispaudžia paukščių kojos, jų sparnai ir uodegos, pvz., šarkos išskėsti sparnai ir uodega sniege aiškiai matyti.

Mūsų krašte žiema ilgoka, ir mes puikiai galime sekti žvėrių ir paukščių pėdsakus sniege. Skautas neturėtų praleisti šios geros progos.

Vis dėlto ne taip jau lengva pažinti pėdsakus sniege, nes labai daug pareina nuo jo būklės. Kelių centimetrų sniego sluoksnyje arba gilesniame sniege, dengtame kieta pluta, gyvulys palieka aiškų, normalų pėdsaką, bet minkštame, giliame sniege pėdsako išvaizda pasikeis. Zuikio pėdsakai kietame sniege lengva pažinti, bet minkštame jie daug didesni. Iš kitos pusės, gyvuliai, nepalieką aiškaus pėdsako kietame sniege, gali palikti labai aiškius minkštame.

Pėdsakus sniege taip pat labai įdomu ir dėkinga fotografuoti. Skautai ir ypač jų vadai turėtų apsirūpinti nuotraukomis instruktavimo tikslais.

Metras arba pusantro metro atstumas puikiai fotografuoja atskirus pėdsakus. Visą kelią reikėtų fotografuoti iš 3 arba pusketvirto metro atstumo. Saulėtą dieną reikia naudoti filtrą ir priedą prieš saulę fotografuoti. Mat, šešėliai duoda tikrą kontrastą sniege, labiausiai, kai saulė jau stovi žemai. Bet nereikia laukti žiemos pėdsakams fotografuoti: labai geros fotografijos išeina taip pat ir pajūryje arba šiaip vietose, kur pėdsakai atsispaudė purve arba smėlyje.

Kruvinas rugpiūtis

(Tęsinys iš 333 psl.).

Čia neįskaitytos vėliau stojusios į karą valstybės (Italija, Bulgarija, Jungt. Am. Valstybės, Turkija, Rumunija ir kt.).

Šitame kare tapo labai ištobulinti, jei taip galima būtų pavadinti, žmonių skerdimo — žudymo įrankiai. Iki to laiko beveik bereikšmė, bet čia galingai iškilo aviacija. Pradėta vartoti šlykščiausias nuodingąsias dujas. Atsirado pragaro slibinai — tankai. Patobulėjo artilerija taip, kad pajėgė apšaudyti miestus net iš 130 km tolio (Did. Berta vokiečiai apšaudė Paryžių). Jūroje ėmė siausti, lyg priešistorinės pabaisos, — povandeninės valtys. Gal būtų buvę prieita prie to, kad kariautų tik mašinos. Deja, užimtiems žemių plotams išlaikyti reikėjo žmonių — karių.

Besibaigiant tam nelemtam karui, daugelyje pavergtų tautų užsižiebė laisvės liepsnelė. Mat, karo išvargintos, ėmė irti iš vidaus didžiosios kariaujančios valstybės. Galop tų laisvės trokštančių viltys išsipildė — 1918 m. lapkričio mėn. 11 d. tapo pasirašytos karo paliaubos. Tuo buvo baigtos baisios žudynės. Tačiau 1918 — 1920 metais prasidėjo pavergtų tautų kovos dėl savo laisvės ir nepriklausomybės. Iš suirusių Rusijos ir Austro-Vengrijos imperijų griuvėsių pakilo pavergtosios tautos. Jų tarpe buvo *ir mūsų brangioji tėvynė Lietuva.* Tur būt jau buvo taip lietuviams lemta: po ilgos vergovės ir keturių siaubingų karo metų *išvysti laisvoje tėvynės padangėje skaisčiai žėrintį laisvą Vytį.*

Didysis karas, sukrėtęs visą pasaulį, rodos, žadėjo ilgą taiką, kurios daugumas tikėjosi ir laukė. Tačiau neilgai džiaugėsi žmonija, pavargusi nuo žiaurių žudynių. Ir vėl po kurio laiko pasigirdo siaubingasis ginklų žvangėsys.

Tačiau, sesės ir broliai, šių faktų akyvaizdoje nereik nusiminti. Prieš dvidešimt metų tėvai ir broliai tik kietu savanorių pasiryžimu ir didvyriškomis pastangomis, o daugelis ir savo krauju, atpirko mums laisvę. Dabar mūsų eilė. *Kai reikės — mes, skautai, būsim pirmųjų eilėse, o sesės mums visuomet ryžtingai padės!*

Ger. Juškėnas.

O mūsų trūsą gins, kaip gynė,

Fotografuoti gali kiekvienas

Skyrių veda vyr. sktn. **K. Laucius.**

Spausdinama **Lietuvos foto mėgėjų dr-jos** kronika.

Ką fotomėgėjas turi nepamiršti vasarą.

TIK GILYN Į SAULĘ!

Kas šiuo metų laiku atidžiai stebi foto mėgėjus, gali nuolat pamatyti, kaip jie, persukdami filmą, atsistoja saulėkaitoj, perskaityti filmos skaitmenis raudonuose langeliuose. Matyti, dar daugelis mėgėjų neįsisąmonino, kad šviesos spinduliai aplink popierio juostą pakliūva į filmą ir ten sudaro plačias, arba į kometą panašias, dėmes. Nuotraukoje visos dėmės būna skaudžiai baltos ir dažniausiai pasitaiko kaip tik ten, kur turėtų būti įdomiausios vaizdo vietos.

Reikėtų šiems foto mėgėjams, kurie taip neatsargiai dirba, visada patekšnoti per pečius ir pasakyti, kad jie ketina daryti kvailystę. Bet, pagaliau, kam tai; juk tai neturėtų jokios prasmės, nes sulauktum tik piktų žvilgsnių. Juk dažnas savo pranašumu tiek yra įsitikinęs, kad mano kito asmens patarimo nėsąs reikalingas. Taigi, geriau nesakyti nieko ir leisti kiekvienam pirmiau padaryti klaidų. Tik po to paaiškinimas visada mielai išklausomas.

Šių eilučių autoriui vienas foto mėgėjas į paraginimą nestoti kaip tik saulėj, kad ten persukus filmą, pasakė, kad jis taip daraąs dėl to, kad turįs blogas akis. Bet ką būtų tada jis daręs, jei saulė šį akimirksnį kaip tik būtų užlindusi už debesies? Tada jis savo filmą būtų ramiai toliau sukęs, nežiūrėdamas „blogų akių". Taigi, kodėl persukti filmą jis nenuėjo kur į kampą, paunksmėje, kur būna išsklaidyta šviesa, prie kurios akys labai greit pripranta ir kiekvienu atveju greičiau, negu prie tamsaus šešėlio šviesos?

Tas, kas dabar vasaros vidury pas bet kokį foto prekybininką (kuris filmas ryškina) peržiūrėtų negatyvus, būtų nustebintas gausumu negatyvų su šviesos dėmėmis, atsiradusiomis dėl neatsargaus aparato ar filmos špūlių vartojimo.

MOTYVAS NEKANDA...

Būkite be baimės, mieli foto mėgėjai, objektas nekanda. Vis dėlto daugumas daro tokias nuotraukas, jog, atrodo, tartum būtų bijoję motyvo... Fotografas dažniausiai būna per toli nuo svarbiausio nuotraukos objekto ir dėl to nufotografuoja eilę šalutinių dalykų, kurie žiūrovą visiškai neįdomina. Rečiau šį reiškinį galima matyti gamtovaizdžiuose, o labai dažnai pastebima staigiašūvinėse nuotraukose.

Gamtovaizdžių nuotraukas darydamas, juk gali foto mėgėjas patikrinti, kaip atrodys vaizdas ieškiklyje ir tol keisti savo stovimąją vietą, kol ras tinkamiausią išpiovą.

Leiskime, kad, darant staigiašūviškas nuotraukas, foto mėgėjas susinervina, kadangi bijo, jog objektas nuo jo gali pabėgti arba gali susidaryti kokia kita, ne tiek palanki, situacija, arba fotografuojamieji asmens gali atkreipti dėmesį. Tačiau vistik kiekvienu atveju turėtų stengtis prieiti kuo arčiau prie motyvo, kad pagrindinis motyvas būtų nuotraukoje, kiek galima, didesnis.

ŠVARIAI PUČIA VĖJAS!

Jeigu vėjas pučia per plačią jūrą, tada jis nedaug mums tekliudo įdedant filmą, jei tik jis mūsų vandens lašais neapipurškia. Tačiau sausumoje vėjui pūčiant neturi būti jokia filma dedama į aparatą. Dulkės, kurios anksčiau rūpestingai buvo iš aparato pašalintos, tada tuoj vėl dideliais kiekiais į jį „susikrausto". Ypač prie jūros visada vėjas nešasi su savimi gausybę smulkaus jūros smėlio, kuris, įdedant filmą, „įsitvirtina" kameros viduje. Taigi su vėju ir saule atsargiai! Saulė tada labai gera, kai ji nuotraukoms reikalinga, bet gi filma geriau teįdedama paunksmėje.

Vertė **J. P.**

Foto rinkos naujienos

NEBEREIKĖS ŠVIESINGŲ OBJEKTYVŲ?

Daugelis foto mėgėjų su dideliu pavydu žiūri į tuos, kurie turi labai šviesingus (stiprius) objektyvus. Ne vienas klaidingai galvoja, kad tik tas yra modernus foto mėgėjas, kuris turi mažiausiai 1:2 šviesingumo objektyvą. Tokio šviesingumo objektyvų savininkai į tuos, kurie turi 1:3,5 šviesingumo objektyvą, žiūri jau su užuojauta, o tų, kurie turi aparatą su 1:6,3 objekyvu, tiesiog gailisi.

Ir visa tai be reikalo. Labai didelio šviesingumo objektyvai turi ir svarbių trūkumų. Svarbiausias jų — mažas ryškumos gilumas. Tenka diafragmuoti, taigi dirbtinai objektyvo šviesingumą silpninti. Taigi praktikoje tik labai retais atvejais tetenka fotografuoti su labai šviesingais objektyvais atvira diafragma. Objektyvą diafragmuodami, dirbtinai jį susilpniname. Rezultatas praktikoje tas pats, koks būtų naudojant silpnesnį objektyvą, o ultra šviesingieji labai brangiai kaštuoja.

Paskutiniu laiku ultra stiprūs objektyvai lieka vis mažiau reikalingi dėl to, kad foto fabrikai gamina kas kart jautresnę negatyvinę medžiagą. Štai, Agfa šiomis dienomis pagamino net $^{23}/_{10}°$ Din jautrumo filmą Ultra-Rapid-Film. Iki šiol didžiausias jautrumas buvo $^{21}/_{10}°$ Din arba 31° Sch. Žinoma, šioji filma labiausiai tinka nuotraukoms dirbtinėje šviesoje (elektros, magnijaus šviesoje nakties vaizdams), tačiau galima naudoti ir dieną. Tačiau dienos nuotraukoms vasarą ją naudoti galėtų patarti tik tiems, kurie turi silpnus objektyvus — 1:6,3 pradedant (1:7,7; 1:8, 1:11 ir t. t.).

Yra tik „Leicos" formato aparatams.

Jei ir toliau taip didės negatyvinės medžiagos jautrumas, mažiau bebus reikalingi ultra stiprūs objektyvai, kas labai pageidautina, nes pigiau kaštuotų foto aparatai. Labai šviesingus objektyvus beturėtų pirkti tik specialiems tikslams (foto reporteriai ir kt.).

Foto mėgėjams kalendorius **„Foto mėgėjo dvylika mėnesių".** Kaina 1 lt. Reikalauti pas foto prekybininkus, didesniuose knygynuose arba, atsiuntus už 1,10 lt pašto ženklų, iš „Viskas Fotografijai", Kaunas, Laisvės al. 46.

GAMTOSAKA

5 taisyklės gamtai saugoti

1. MŪSŲ ĮSTATAI LIEPIA:

Skautas globoja gamtą, gyvulius ir augalus.

— Dėmesio! Neužmirškime to posakio, nes kiekvienu metu atrasite tinkamą darbą toje srityje!

2. SUSILAIKYKITE:

Gėlės miške, pievose, laukuose, medžių ir krūmų žiedai, lapai, šakos — bus dideliame pavojuje, jei kiekvienas eidamas pro juos skins.

— Neleiskite grobti be saiko! Šią taisyklę taikykite ne tik kitiems, bet ir sau!

3. DĖMESIO!:

Vasarą miškuose ir laukuose ima rodyti savo veikimą dvikojai paukštvanagiai.

— Mūsų įstatymais yra numatytos bausmės už tokius darbus.

4. ATSARGIAI:

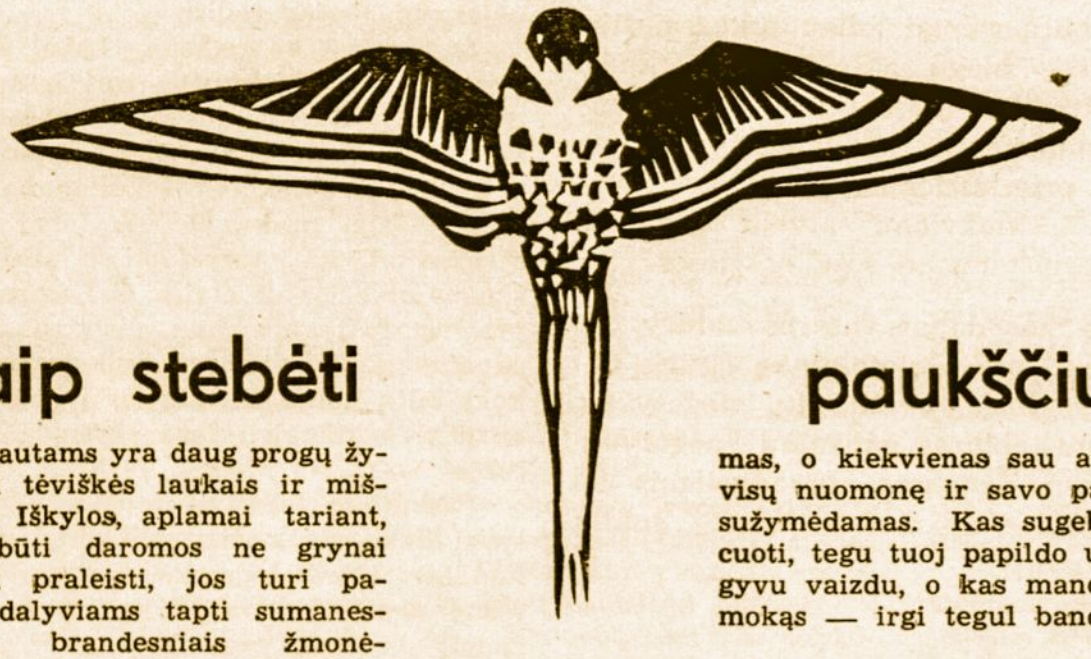
Prieš perėjimo ir vaikų atvedimo pabaigą (liepos mėn.) nešmižinėkite būriais po miško tankynes ir krūmus.

— Nerenkite triukšmingų žaidimų tose vietose. Venkite molio duobių. Per tat nežus daug žemės gyvijos, kurią būtumėte sumindžioję savo kojomis.

5. PRISIDĖKITE:

Atlikinėkite praktiškos gamtosaugos darbus (inkilai, gyvulių šėrimas, paukščių lesinimas žiemą ir t. t.). Veikite susitarę su atitinkamomis įstaigomis, draugijomis.

Bd.

Kaip stebėti paukščius?

Skautams yra daug progų žygiuoti tėviškės laukais ir miškais. Iškylos, aplamai tariant, turi būti daromos ne grynai laikui praleisti, jos turi padėti dalyviams tapti sumanesniais, brandesniais žmonėmis, kurie vėliau gyvenime, neatsižvelgdami į kliūtis, eis tiesiu keliu kaip ėję.

Pavasarį ir vasarą yra daugiausia ir geriausia progų tyrinėti vieną gamtos mokslo šaką, **ornitologiją** — paukščių pažinimas.

Gal būt, tas darbas suteiks daugiau vargo, kaip iš pradžių manyta. Tačiau ir žaviausia yra, kad reikia pasistengti, norint šį tą pastebėti. Ir tuo didesnis džiaugsmas atsiektais vaizdais bei reginiais; tas vėl skatina, vilioja toliau tyrinėti.

Iškylų metu skirkite vis po 3—4 skautus iš eilės specialiai paukščiams stebėti. Jiems reikia eiti **prieš** arba **po** skilties branduolio, nes, eidami kartu, negalės pamatyti tų paukščių, kurie bus paspukę dėl triukšmo. Tie žvalgai turi pasižymėti viską, ką tik pastebės iš paukščių gyvenimo. Aišku, daug kas jiems bus dar nežinoma. 3—4 poros akių ir ausų mato bei girdi geriau už vieną porą; 3—4 galvos kartu žino daugiau už vieną. Taigi, jei vienas nežinos ko, gal būt, žinos kitas. Gi jei visi užtiks nežinomą reiškinį ar paukštį, bus proga visiems kartu aptarti ir tinkamai pasižymėti. Užrašus vesti turi **ne** vienas, kitų diktuojamas pastabas rašydamas, o kiekvienas sau atskirai, visų nuomonę ir savo pastabas sužymėdamas. Kas sugeba škicuoti, tegu tuoj papildo užrašus gyvu vaizdu, o kas manosi nemokąs — irgi tegul bando!

Taigi paskui neaiškumams išrišti atrasite arba knygą, arba tėvai ar mokytojas padės jums. Taip pat nevenkite susitikę gražiai, švelniai paklausti kaimo žmonių, piemenėlių, uogautojų, grybautojų. Jie visą gyvenimą turi ryšį su gamta, daugiau, nei miestiečiai, ir tikrai žinos daugiau už jus.

Kiekviena „paukštinė“ skiltis turi laikyti garbės dalyku pirmiausiai ištyrinėti savo „totemo“ gyvenimą.

Po kelių tokių iškylų, jei galima, Gamtos muziejaus aplankymas duotų didelę naudą.

Tokios iškylos pabaigoje vienas žvalgų padaro pranešimą draugams apie žvalgybos išdavas. Po kelių bandymų daugiau įgudus, reikia reikalauti ir oro bei apylinkės ir augalų aprašymų, kuriuose pastebėti paukščiai.

Tokiu būdu iškylos taps turiningesnės, o skautai linksmi grįš namo, jausdami naujų žinių įgavę.

E. Sl.

Vilniaus krašte

(Tęsinys iš 335 psl.)

ne. Buivydų k. yra susispietęs tarp miškų paežerėje, tamsaus kalno pašlaitėje. Nubaltinti triobų kaminai gražiai spindi miškų fone ir gyvai atsimuša tamsiame ežerėlyje.

Iš **Švinto** ežerėlio greit perplaukiame į Žeimeną. Tai puiki upė. Jąja leidžiamės žemyn į Vilnių, jau mažiau besustodami, nes už Švenčionėlių lietuvių nedaug beliko. Ten įsitaisė lenkų kariuomenės poligonas, prie miestukų yra daug miesčioniškų vasarnamių. Ūkininkai, matyt, naujakuriai, kalba lenkiškai, bet supranta ir lietuviškai. Senesnieji kalba lietuviškai. Žeimenos krantai daug kur apaugę miškais ar į vandenį nusvirusiais krūmais. Gyvenamųjų vietų iš viso nedaug. Plaukti kiek kliudė pasitaikančios rėvos. Vienoje vietoje net baidarė prakiuro, bet greit susitaisėm — fanerinės baidarės patvarios.

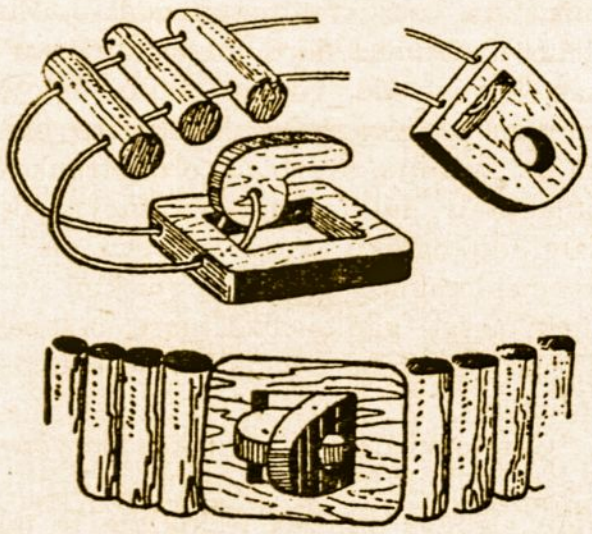
Pagaliau Pabradėje atgavau foto aparatą, bet, deja, jau liko užpakalyje tie romantiškieji lietuviškieji kaimai su daugybe įdomios etnografinės medžiagos.

Neris — dar puikesnė. Nepaprastai aukšti, statūs krantai, daug miškų. Bet ir sraunių ir pavojingų rėvų daug, tai negalima vien į krantus žvalgytis. Plaukiame drauge su sieliais. Tai lietuviai iš Kaltinėnų. Vakare — jaukus laužas ant vandens, nuoširdus pasikalbėjimas su sielininkais.

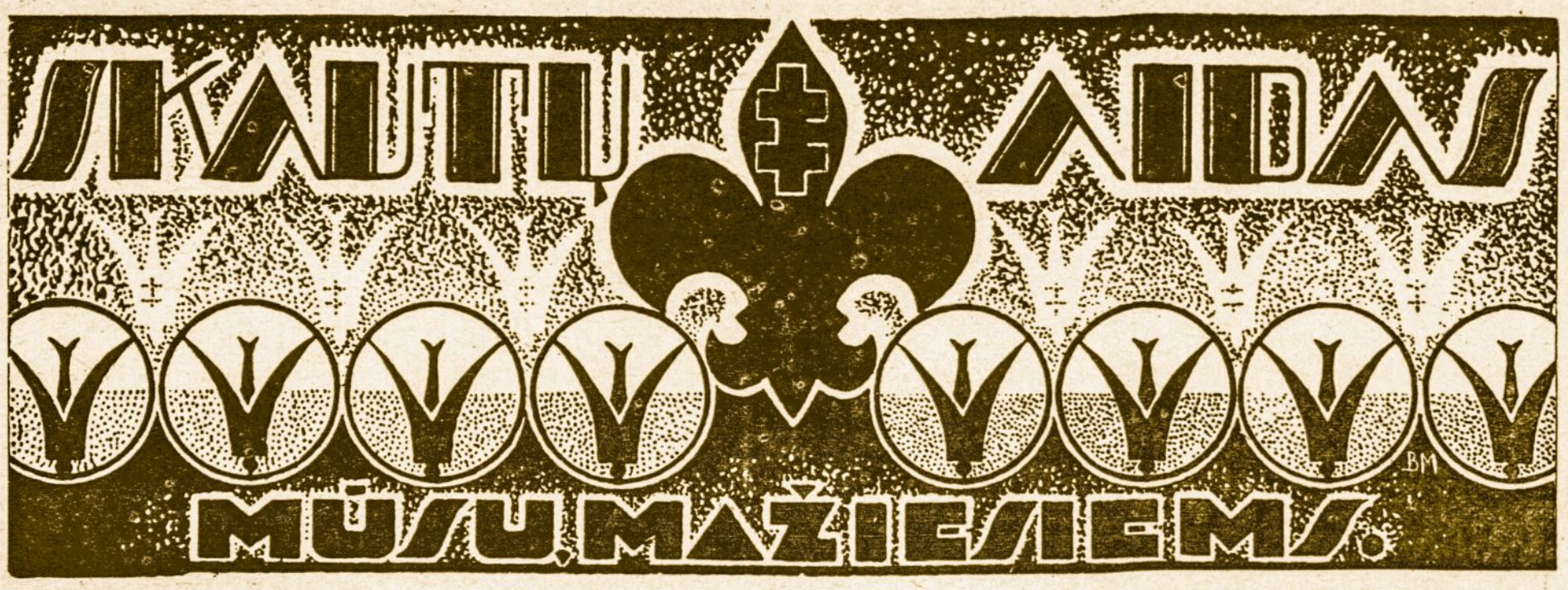
Pagaliau, 8.VII. — šeštadienio vakarą atplaukiame į Verkius prie Vilniaus. Čia mūsų kelionės pirmosios dalies galas. Baidarė lieka pas malūninininką, o jos keleiviai su kuprinėmis ant pečių skina sau kelią po „šabasuojančius“ žydus į Mažųjų Verkių vienkiemį. Ten jau laukia mūsų jaunas žilagalvis p. Krutulis, Vilniaus lietuvių „Kultūros“ dr-jos pirmininkas. Šį kartą mums didelį įspūdį padaro vakarienė ir lovos.

(B. d.).

Psktn. **Jurgis Gimbutas.**

Prityręs skautas gali prasimanyti ir tokį medinį diržą.

Brolijos atstovas psktn. **A. Nesavas.** Skyrių tvarko psktn. **Vl. Šimkus.** Seserijos atstovė sktn. **M. Gudaitienė.**

Ką man davė skautybė

(Skauto pasipasakojimas).

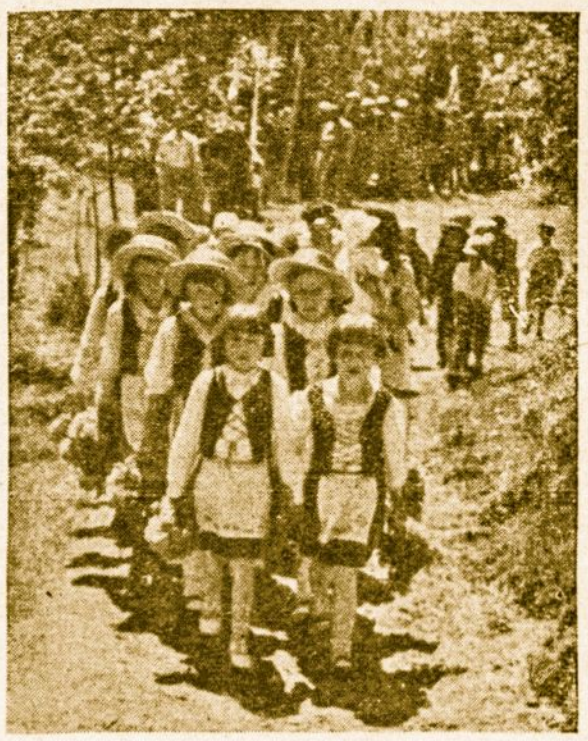
Ligi 8 m. amžiaus gyvenau kaime. Buvau didelis padauža ir, be tėvo diržo, nieko daugiau nepripažinau. Kitus vaikus, kurie nevykdydavo mano įsakymų, bausdavau, bet tiesos nežiūrėjau. Taip leidžiamas laikas slinko greitai, bet be naudos. Kai suėjo 8 metai, mane atvežė į miestą mokytis. Čia aš pajutau, kad miesto vaikų „vadu“ negaliu būti. Miesčioniukai mane erzino, kad aš nemokąs taip kalbėti ir taip elgtis, kaip jie. Pasijutau vienas. Ir nors žinojau esąs blogas vaikas, tačiau norėjau turėti draugų gerų vaikų. Tuo metu mokykloje įsikūrė jaun. skautų draugovė ir aš įstojau į ją kandidatu. Čia man patiko ir aš pats nejučiomis ėmiau sekti vyresniuosius berniukus — skautus. Greitai ir tėveliai pastebėjo, kad aš kitoks tapau, geresnis vaikas. Dabar jie man nieko nesigailėjo: pasiūdino naują uniformą ir aš tapau tokiu pat skautuku, kaip ir visi kiti.

Draugininkas buvo labai geras; jis patarėjas visuose mums neišsprendžiamuose dalykuose. Mūsų skiltis buvo pavyzdinga ir aš jau neardžiau jos darnumo. Išbuvęs skiltyje metus ir pasirodęs pranašesniu už kitus savo draugus, buvau parinktas paskiltininkiu. Dabar aš supratau, kad turiu pareigas ir nešu atsakomybę. Todėl visas man uždėtas prievoles vykdžiau sąžiningai ir tvarkingai.

Slinko dienos ir mėnesiai, sukako man 14 m. Aš dabar tapau skautas. Pradžioje buvau eilinis, o paskui skiltininkas ir ėjau adjutanto pareigas, kurios nelengvos, nes reikėjo pasišventimo ir daug darbo įdėti. Tačiau turėdamas darbo ir atsakomybę aš kilau aukštyn. Tuščiai laiką leisti aš jau nebenorėjau.

Dabar esu prityręs IV-sios žirgų skilties skiltininkas. Mano uždavinys — vesti skiltį ir tobulinti ją, kad visus pavestus uždavinius atliktų be trūkumų. Dabar aš skautyste esu taip sužavėtas, kad jai atsidavęs dirbsiu, kiek tik leis mano jėgos, nes tik skautystė mane, blogą vaiką, padarė geru. O ir seneliu būdamas remsiu skautukus, prisimindamas tai, kad gal nevienas ir jų, buvęs blogas, tik per skautystę geru tapo.

Baltasis Žirgas.

Dievo Kūno šventėje.

NUSKRIAUSTASIS

Maža siaura gatvele tyliai slinko mažas berniukas. Į jį dėmesio niekas nekreipė. Jis buvo nešvarus, apiplyšęs.

Suplyšęs švarkelis vos besilaikė ant berniuko pečių. Rankose laikė mažytį ryšulėlį.

Beeidamas tyliai kartojo tuos pačius žodžius.

Iš visa ko buvo matyti, kad jis neturtingas. Ryšulėlį, kurį jis nešė, spaudė prie krūtinės, kaip kokią didžiausią brangenybę.

Bet štai iš už kampo iššoko didesnis už jį vaikas, nusijuokė, pastūmė berniuką ir pargriovęs atėmė iš jo ryšulėlį. Berniukas tyliai suvaitojęs atsikėlė ir verkdamas nudūlino tuo pačiu keliu toliau. O ką tas išdykėlis iš to gavo?

Ryšulėlyje jis rado kelis sudžiūvusius duonos plutgalius, kuriuos berniukas nešė savo sergančiai motutei. Tai buvo visas šios dienos jo uždarbis. Išdykėlis visą ryšulėlį metė į griovį.

Už nuskriaustą nelaimingą vaiką jis gavo ne dovaną ir pagyrimą, bet sąžinės griaužimą.

A. Rinkevičiūtė.

VASARĄ

Simas Luotė.

Švelnus, švelnutis vasaros vėjas
lyg motina veidą paglosto,
o saulė šypsos lyg karalienė
žvelgdama iš melsvojo sosto.
Laukų gi oras visas pakvipęs
skverbias krūtinėn kvapu gardžiu
ir, rodos, vaikštai laime apsvaigęs,
vėl poilsio ieškai po medžiu.

• ŽAIDIMAI •

LAPINIŲ STATYMAS.

Skiltininkams įsidėmėti: kad būtų paimta kirvelis, daug virvių ir skautiškos lazdos. Iškyla į nepažįstamą vietą. Tenai kiekviena skiltis gauna uždavinį su turimais įrankiais iš vietoje randamos medžiagos pastatyti saugią nuo lietaus, vėjo ir tvirtą lapinę nakvynei. Tarti, kad paklysta ir kad reikia naktį praleisti miške. Lapinėje turi būti vietos visai skilčiai ir pirmiausiai saugu nuo vėjo ir lietaus. Gyvų medžių kirsti negalima! Atsisakyti nuo patogumų, užtat paruošti visa, kas reikalinga. Laikas: 2—2½ val. Sujungti su rungtynėmis, o baigus kritiškai įvertinti. Neužmiršti viską palikti tik sutvarkius.

MIŠKO VALYMAS.

Didelės rungtynės: skiltis, kuri vienos valandos bėgyje surinks daugiausia sausų šakų, gaus „Valymo Medalį". **Slv.**

LAZDĄ SMEIGTI.

Dvi ar daugiau grupių, kiekvienai po 3 skaut. lazdas. Sustoję žąsele, priešakinis paima 3 lazdas ir bėga iki sutartos vietos; bėgdamas smeigia į žemę lazdas, mažiausiai per 3 metrus viena nuo kitos. Grįždamas turi ištraukti ir perduoti sekančiam, kuris vėl bėga, ir t. t. — Nepavykus įsmeigti lazdą iš karto, bėgikas turi paimti nuo žemės ir kartoti, kol pavyks.

BĖGA — RIŠA.

Ilga virvė, išvyniota; galus rankose turi skautai, kurie sustoja viens prieš kitą per 1—2 metrus. Teisėjas pasako kokį nors mazgą. Tik išgirdęs, skautas A bėga kiek tik gali į šalį, o skautas B stovėdamas vietoje riša tą mazgą. Jei pavyks jam surišti, kol skautas A ištrauks virvę iš rankų, laimės.

Palapinė ir vilkai.

Viena skiltis yra palapinė, kita — vilkai. Vienas iš palapinės skilties vaizduoja stovyklautoją, o kiti sudaro palapinę, t. y., ratą, veidais į lauką, susikibę rankomis. Stovyklautojas turi būti palapinės viduje. Pati palapinė gi gali judintis ratu į abi puses arba stovėti vietoje.

Stovyklautojas per kairę alkūnę turi persirišęs kaklaryšį, gali kovoti už savo gyvybę, gindamas jį bet tiktai neišeiti iš rato.

Vilkai, keturpėsčia artindamiesi į palapinę, bando stovyklautoją pačiupti už kaklaryšio. Tada jis tampa negyvas.

Vilkai pulti gali ir pavieniui, ir visi kartu, tačiau visą laiką turi stovėti ant keturių. Palapinė neleisti jų ir visaip trukdyti gali tik kol jie yra dar lauke. Įsilaužęs į vidų, vilkas turi visišką veikimo laisvę.

Paskui skiltys pasikeičia vietomis.

Gintarėliai

Vytės Nemunėlio žodžiai. *V. Kuprio-Kuprevičiaus* muzika.

2. Pučia vėjas baltą burę
Neša laivą į marias,
Ten brolelis metęs tinklą
Sau laimužę laimę ras... (2 k.).

3. Kai pakils vakarė vėtra,
Links pušelės, bangos oš, —
Gelsvi marių gintarėliai
Jo sesutės kaklą puoš. (2 k.).

● *P. T. Bieliackinui.* Tamstos įdomų rašinį apie Islandijos skautus mielai spausdinsime. Tęsėsime ir kitas Tamstos sąlygas.

● Br. *S. Luotei.* Dėkui už fotografiją ir laišką. Prašomų adresų dabar neturime. Kai kuriuos eilėraščius spausdinsime.

Linksmas kampelis

Prieštaravimas...

— Tu sakaisi turįs vieną brolį ir vieną seserį?... O tavo sesuo vakar man sakė turinti du brolius!

*

— Namie mane beveik visada vadina gyvuliukų vardais, — sako jaun. skautas savo draugui.

— Kaip malonu! Kuom, pavyzdžiui: balandėliu, katinėliu?

— Nee... tam reikalui jie vartoja tik didelių žinduolių vardus...

*

Raulai!

— Ką, Mikai?

— Klausyk, ar esi matęs konservus?

— Na, tai kas?

— Tai sakyk, kur juos gamina, ar konservatorijoje?

● *SKAUTŲ AIDO BENDRADARBIAI.* Sk. Aido 13 - 14 nr., be redakcijos narių ir skyrių vedėjų, bendradarbiavo: *M. Grigonis, komp. V. Kuprys-Kuprevičius,* psktn. *A. Laucienė,* psktn. *O. Saulaitienė,* psktn. *K. Chmieliauskaitė,* psktn. *V. Jūras,* st. sk. *V. Stasiškis, O. Latvytė, A. Grušnys, B. Buračas,* psktn. *I. Fridmanaitė, K. Bytautas,* st. sk. *G. Juškėnas,* vyr. sklt. *J. Jonavičius, V. Raulinaitis, A. Janušauskaitė,* vyr. sklt. *A. Umbrasas,* sklt. *K. Miklaševičius,* sklt. *J. Mažrimas, J. Miežlaiškis, J. Pakštas, A. Griškevičius,* sklt. *A. Kašuba, J. A. Juragis, M. Misevičius, V. Naruševičiutė,* sklt. *J. Šimkevičius, S. Luotė, J. Rauba, Alg. Štreimikis, B. Buinauskas* ir kt.

● *Ar-kui.* Eilėraščiai dar silpni. Rašyk korespondencijų.

● Sklt. *A. Baltranui.* Oro skautų stovyklos aprašymo gavome tik 1 puslapį — pradžią viso aprašymo, ir parašyta „b. d.". Redakcijai reikia prisiųsti visą rašinį, jei ji negali rašinio įdėti į vieną numerį, pati parašo „b. d.". Dabar nežinia, nė kiek bus to rašinio, nė kada bus prisiųsta likusioji jo dalis.

● Psklt. *V. Armonui.* Rašinėlis per vėlai atsiųstas. Eilėraščiai labai dirbtini; įdomūs savo stovykloje skaityti prie laužo ar p., bet Sk. Aido skaitytojams gal mažiau įdomūs.